A°. 1864. N°. 112. Woensdag 19 October. VII[de] Jaargang.

BATAVIAASCH HANDELSBLAD.

HOOFD-BUREAUX: te Batavia bij BRUINING & WIJT. — Te Rotterdam bij M. WIJT & ZONEN.

Tot dit Blad behoort één Bijvoegsel.

Prijzen bij VOORUITBETALING. Brieven FRANCO.

Inteekening.

Per halfjaar voor geheel Nederlandsch-Oost-Indië......... f 15,—
" jaar voor Nederland......................... " 55,—

Bekendmakingen:

Eerste plaatsing per 5 woorden..................... f —,40
Iedere opvolgende plaatsing de Helft.
Beneden 10 woorden rekenen voor dat getal.
Zegels voor elke twee plaatsingen:
Voor eene Bekendmaking t/m 45 woorden f —,30, t/m 95 woorden f —,60, boven 95 woorden f 1,20.

Postkantoor.

Sluiting Fransche Mail
Zaturdag 29 dezer.

Sluiting Engelsche Mail
Dingsdag 1 November.
Des Avonds ten 8 ure.

Op Vrijdag den 21sten dezer zullen postpakketten worden gesloten voor BANDJERMASIN; en
op Zaturdag den 22sten voor PADANG en BENKOELEN.

De daarvoor bestemde Brieven kunnen die dagen worden bezorgd te Weltevreden tot 's avonds 5 uur, in de Stad tot 4 uur.

Verkoopingen:

Donderdag 20 October, voor het woonhuis van den Chinees *Kwee Honio*, op Pintoe Bezaar, door *van den Abeelen* & *Co.*
en
voor het commissiehuis van *Gebr. Roselje* & *Co.*
Vrijdag 21 October, Executie bij *van der Schrieck.*
en
voor het commissiehuis van *John Pryce* & *Co.*
Zaturdag 22 October, in 't Vendulocaal.

Maandag 24 October, voor het woonhuis van den heer Mr. *A. Prins*, door *F. Cassalette* & *Co.*
en
voor het commissiehuis van *van den Abeelen* & *Co.*
en
's avonds boeken-vendutie in de Harmonie, door *Lange* & *Co.*
Dingsdag 25 October, voor het woonhuis van wijlen Mevrouw *Dring*, door *van Slooten*, *Morgan* & *Co.*
en
Hout-vendutie, door *F. Cassalette* & *Co.*
en
's avonds boeken-vendutie in de Harmonie, door *Lange* & *Co.*
Woensdag 26 October, voor het woonhuis van den heer *G. de Vos*, door *van Riet* & *Wijnveldt*
en
voor het commissiehuis van *F. Cassalette* & *Co.*
Donderdag 27 October, voor het woonhuis van den heer Mr. *Umbgrove*, door *F. Cassalette* & *Co.*
en
voor het commissiehuis van *van Slooten*, *Morgan* & *Co.*
Vrijdag 28 October, voor het woonhuis van den heer *Ten Hagen*, door *van Slooten*, *Morgan* & *Co.*
en
voor de Toko van *Brandon*, door *F. Cassalette* & *Co.*

Trouw-, Geboorte- en Doodberigten.

Bevallen van eene DOCHTER, *L. C. J. de Neve*, *Loder.*
PONTIANAK, 29 September 1864. (5323)

Voorspoedig bevallen van een welgeschapen ZOON, *Josiena Waaijfoort*, geliefde echtgenoote van
(5263) N. G. A. VAN ABKOUDE.
CHERIBON, DJATIE PIERING, den 13 October 1864.

Voorspoedig bevallen van een ZOON, *C. J. de Groot*, geboren *Rahr.*
BATAVIA, 16 October 1864.
Eenige kennisgave. (5268)

Voorspoedig bevallen van eene welgeschapene DOCHTER, *C. B. Ihnen*, geb. *Ihnen.*
BATAVIA, 16 October 1864. (5267)

Op den 1sten Junij 1864, des nachts om 1/2 12 ure, overleed te Telok-Betong Mejufvrouw *M. P. C. den Bouwmeester*, geliefde kleindochter van
de Wed. T. J. CANTER VISSCHER,
geb. *Schokker.*
(Uit aller naam.)
Door omstandigheden is deze advertentie niet eerder kunnen worden geplaatst. (5259)

Overleden te Malang den 6 September 1864 Vrouwe *S. A. Lucassen*, echtgenoote van
Mr. F. C. VALCK.
Wegens familie-betrekkingen eerst nu geplaatst. (5260)

Op den 24sten September overleed aan eene plotselinge ziekte, aan de Moeara Petap, op reis van Awaijang naar Amounthaij, de Officier van Gezondheid 3de klasse *H. H. Dieperink.*
Verliest het leger in hem een braaf en dapper officier, wij een goed kamaraad.
Namens de Officieren uit de afdeeling Amounthaij:
De Officieren Commissarissen in zijnen boedel,
P. E. J. H. VAN DOMPSELER, *1ste Luit.*
A. VAN DER STRAATE, *2de Luit.*
AMOUNTHAIJ, den 28 September 1864. (5270)

Op heden overleed, na eene kortstondige ziekte, in den ouderdom van ruim 80 jaren, vrouwe *Ambrosina Wilhelmina van Rijck*, weduwe van den WelEdelG. Heer *J. Drurij.*
De testamentaire executeur,
J. TH. BIK.
BATAVIA, den 2 October 1864. (5289)

Op den 17 dezer overleed alhier mijn geliefde Echtgenoot Dr. *G. Wassink*, in den ouderdom van ruim 53 jaren.
Wed. C. J. WASSINK,
geb. *Kijdsmeir.*
BATAVIA den 19 October 1864. (5328)

Overleden ons jongste kindje oud een jaar.
J. VOGELENZANG Cz.
D. VOGELENZANG, *Ditmars.*
BATAVIA, 18 October 1864. (5311)

Verkoopingen.

Op DONDERDAG 20 October a. s.,
voor het Commissiehuis van
Gebr. ROSELJE & Co.,
van IJZERWERK, TIMMERMANSGEREEDSCHAPPEN, GLASWERK, LAMPBALLONS, GELDTROMMELS, PROPATRIA-PAPIER, LEIDZELKOORD, Japansch PORCELEINEN EETSTELLEN, divers LAKWERK, Groen GORDIJNGAAS, fijne SHIRTINGS, LINNEN, etc.
(5246)

Gebr. ROSELJE & Co.
zullen op hunne Vendutie van **Donderdag** 20 October a. s.
alsnog verkoopen:
10 kisten pas aangebragte PROVISIEN in blik van het merk *Nieuwenhuijs en Comp.*, die in gesorteerde kavelingen voor huishoudelijk gebruik zullen worden opgeveil, en verders: (5274)
50 vaatjes gesorteerde IJzeren SPIJKERS.

Op DONDERDAG den 20 October 1864,
ten huize van wijlen den WelEdG. Heer
J. J. DIEPENHEIM,
op *Bidara Tjina*, door
A. A. van der Crab & Co.,
van goed onderhouden MEUBELEN, als: Kasten, Stoelen, Tafels, Ledikanten, Knapen; HANG- en staande LAMPEN, SPIEGELS en SCHILDERIJEN, GLAS- en AARDEWERK, eenig ZILVERWERK en LINNENGOED.
Voorts:
1 MYLORD, 1 VIS à VIS, 1 HANDWAGEN met losse bok, 2 span goedgedresseerde WAGENPAARDEN, 3 Overwalsche RIJPAARDEN waaronder een Dames Rijpaard, ZADELS, TUIGEN, enz. enz. (5275)

Op de Vendutie ten huize van wijlen den WelEdG. Heer J. J. DIEPENHEIM,
zal alsnog uit de boedel worden verkocht:
de Staatsbladen compleet met **Bijblad**, t/m. ultimo 1864. Benevens een goed **Goud Horologie** en **dito Ketting.**
(5273) A. A. VAN DER CRAB & Co.

Op DONDERDAG 20 October 1864,
door
A. A. van der Crab & Co.
Na afloop der Vendutie in het woonhuis van den Heer
DIEPENHEIM,
zal voor rekening des boedels van wijlen den Heer
GRONOVIUS,
in zijn huis op **Bidara Tjina** worden verkocht:
diens wel onderhouden INBOEDEL,
bestaande uit: Stoelen, Banken, Tafels, Piano, Lampen, Rijtuig en Paarden, Geweren enz. (5327)

Verkoop van Vastigheden.

Op Zaturdag, den 22sten October 1864,
des morgens ten tien ure,
zal de ondergeteekende, als gemagtigde van mevrouw de weduwe GRONOVIUS, in hare hoedanigheid van executrice in den boedel en voogdes over de kinderen en beneficiaire erfgenamen van wijlen J. L. C. A. GRONOVIUS, in het openbaar door tusschenkomst van het vendu-kantoor te Batavia, in deszelfs lokaal aan den meestbiedende verkoopen:

1°. Een erf, bebouwd met een groot steenen woonhuis, bijgebouwen en stalling, allen met pannen gedekt, gelegen te Bidara-Tjina, bij de verponding geregistreerd onder no. 4601 en getaxeerd op f **18700**;

2°. Een erf, bebouwd met een steenen huis en dito blokken bijgebouwen, allen met pannen gedekt, gelegen op Bidara-Tjina, verpondings-nummer 8771, taxatie f **6000**;

3°. Een stuk tuinland, gelegen te kampong Malaijoe, verpondings-nummer 5758, taxatie f **1200**;

4°. Een stuk tuin- en weiland, gelegen te Bidara-Tjina, verpondings-nummer 8702, taxatie f **1450.**

Voornoemde percelen worden afzonderlijk geveild, en zijn bezwaard met een eerste hypothekair verband, ten behoeve van het militair weduwen- en weezenfonds, groot f **18232**; met een twecde verband', ten behoeve van *H. P. Barkmeijer*, groot f **6500**, en met een derde, ten behoeve van de erven *Sluijter*, groot f **4000.**

BATAVIA, 14 *October* 1864.
(5222) W. J. ESSERS qq.

Op DONDERDAG den 20 October 1864,
voor het woonhuis van
THE SIOK NIO,
op Pintoe Bezaar, door
van den Abeelen & Co.,
van Canapés, Stoelen, Consoles, Tafels met Marmeren Bladen, Spiegels, Schilderijen, Offertafels, Hang-, Kroon en Tafel-Lampen enz., enz. (5269)

Op VRIJDAG den 21 October 1864,
voor het commissiehuis van
John Pryce & Co.,
van beschadigde **Lijnwaden**, 6000 Holl. Goeniezakken, eene partij Japansche planken, Japansche Bezems, Japansche Regen- en Zonnepajongs, 2 ijzeren Pompen met pijpen, Toiletspiegels met Marmeren blad, eene partij dedak van rijst.
Zoomede: (5276)
eene ligte Engelsche Reiswagen.

Op de Vendutie van *Vrijdag*, den 21 October 1864 zullen nog verkocht worden:
2 Kisten
Batik Kaen Pandjang.
(5265) JOHN PRYCE & Co.

Op de Vendutie van Vrijdag den 21 October 1864 worden nog verkocht:
1000 pees 45 inch. Ruwe SHIRTINGS,
1 kist ELEFANTAS,
min of meer beschadigd, zoomede:
FW 8 vaten Roode BORDEAUX WIJN,
24 Japansche MARTEVANEN,
200 doz. Jap. Kopjes en Schoteltjes
en
50 Ned. Ellen ZWART LAKEN,
in coupons van 5 Ned. Ellen.
(5319) JOHN PRYCE & Co.

Op de Vendutie van VRIJDAG den 21sten dezer zullen alsnog worden verkocht
circa 1000 picols MENIER,
van zeer goede kwaliteit.
(5325) JOHN PRYCE & Co.

Op MAANDAG den 24 October 1864,
wegens vertrek
ten huize van den HoogEdelGestrengen Heer
Mr. A. PRINS,
aan het *Koningsplein*, door
F. Cassalette & Co.,
van zijn keurigen en goed onderhouden **INBOEDEL**, bestaande grootendeels uit Europ. Meubelen, Wagens, Paarden, enz., daags te voren Zondag 23 voor een ieder te bezigtigen.
Geene goederen kunnen worden bijgebragt. (5241)

MAANDAG en DINGSDAG 24 en 25 October,
des avonds ten half acht ure

in een der zalen van de Societeit **de Harmonie**
verkooping:
van eene uitgebreide verzameling
BOEKWERKEN,
in verschillende talen en vakken van wetenschap, door
LANGE & Co.
Catalogus gratis verkrijgbaar. (5304)

Op MAANDAG den 24 October 1864,
voor het Commissiehuis van
Van den Abeelen & Co.,
tot sluiting van eene factuur
van Americaansche Mahoniehouten **MEUBELEN**, een eikenhout Buffet met Marmer plaat, Dames Werktafels, Bibliotheek-Etagères, Salon-Tafels en Knapen, dito Wipstoelen met Paardenhaar, ronde Tafels met Marmer platen, Achtdaagsche Klokken, eene aanzienlijke partij Stoelen met houten en rotting zitting, dito dito Wipstoelen.
Een zeer ligte Americaansche HANDWAGEN.
Een Cabriolet Phaeton (Second hand).
Zonder reserve 42 ps. CARPETGOED. (5308)

HOUT-VENDUTIE

op DINGSDAG den 25 October a. s.,
op het **Heemradenplein**, door
F. CASSALETTE & Co.
(5307) van
DJATTIE-BALKEN etc. etc.

DINGSDAG 25 October 1864,
voor het woonhuis van wijlen Mevrouw de weduwe
DRURY geb[n]. **VAN RIJCK,**
op *Rijswijk*, door
Van Slooten, Morgan & Co.,
van Spiegels en Schilderijen, Hang- en Tafellampen, Consoles, Kasten, Knapen, Stoelen, Tafels, waaronder een Engelsche Eetenstafel voor 36 personen, tevens kunnende dienen als Buffet, Martevanen, Dispensgereedschappen, Marmeren Koelbakken, twee Chinesche Leeuwen van Steen, een Bramenische Lingam afkomstig van de Berg *Mentjierie* op het land *Bollang*, **Zilverwerken**, voorts nog twee Rijtuigen en 16 Melkgevende Koebeesten van Bengaalsch ras.
Zondag te voren voor een ieder te bezigtigen.
N. B. Geene bijgebragte goederen zullen worden aangenomen. (5288)

VENDUTIE

op DINGSDAG en WOENSDAG den 1sten en 2den November a. s.,
in een der Pakhuizen van
F. CASSALETTE & Co.,
TOT SLUITING VAN REKENING ZONDER RESERVE EN VOOR REKENING VAN DIVERSE,
van
EUROPESCHE EN AMERIKAANSCHE MEUBELEN,
als:

1 SALON AMEUBLEMENT met rood fluweel bekleed.
2 " Idem " " Velours d'Utrecht.
1 " Idem " groen " Idem.
1 " Idem " paarsch maroquin led.
1 " Idem " groen Idem.
1 " Idem " bruin Idem.
1 BOUDOIR Idem " rood satijn.
1 " Idem " zijde.
4 BANKEN en CLEOPATRAS met leder en fluweel bekleed.
4 fraaije ROTTING-AMEUBLEMENTEN met Wipstoelen, geheel compleet, bijzonder geschikt tot het meubelen van buitengaanderijen.

Verder:

4 VOLTAIRES, 2 KANTOORSTOELEN en 2 ZIEKENSTOELEN, 2 PIANOSTOELEN.
4 TOILETTEN met en zonder marmeren bladen.
5 WASCHTAFELS met Idem.
1 groote BOEKENKAST met 4 Deuren.
2 SPIEGELKASTEN.
4 ETAGEREKASTEN met Spiegelglas.
1 fraaije ZILVERKAST met 4 Deuren.
1 BONHEUR DU JOUR met Spiegeldeuren.
1 SECRETAIRE met marmeren blad.
2 DAMES WERKTAFELTJES.
4 LINNEN- en HANGKASTEN.
2 paren CONSOLES met marmeren bladen.
8 ronde TAFELS " Idem.
4 ovale Id. " Idem.
4 THEETAFELS " Idem.
10 KNAPEN.
20 diverse TAFELTJES met en zonder marmeren bladen.
4 paren SPEELTAFELS van Wortelhout.
10 mahonie- en Eikenhouten EETTAFELS met 4 tot 8 Inlegbladen.
2 BUFFETTEN met marmeren bladen.
12 WASCHTAFELS voor 1 Persoon.
12 Idem " 2 "
20 fraaije Noten- en Mahoniehouten ETAGÈRES.
12 " Idem HOEK-ETAGÈRES.
24 KRUKJES, zeer geschikt voor Schepen.
8 stel Amerikaansche compleete KAMER-AMEUBLEMENTEN.

Verder:

14 paren groote SPIEGELS met Support.
18 " SPIEGELS voor Salons en Gaanderijen.
12 stellen van 4 en 6 SCHILDERIJEN met vergulde lijsten.
76 paren Fransch porcelein Moderateur TAFEL-, HANG- en MUURLAMPEN.
12 Engelsche KROONLAMPEN van 2 tot 6 Lichten.
24 " HANGLAMPEN.
13 porceleinen witte en gedecoreerde EETSERVIEZEN voor 12, 24 en 48 Personen.
48 THEESERVIEZEN en 80 WASCHSTELLEN.
12 echt Bronzen PENDULES.
12 paren " BEELDEN.

Een kist fraai Pleetwerk, als:
THEESERVIEZEN, BOULLOIRS, BLADEN, FLESSCHENBAKJES, IJSKANNEN, LIKEUR-, OLIE en AZIJNSTELLEN. Echte *Ruolz* LEPELS en VORKEN in Etui, enz.
2 stellen Kristallen DESSERTSERVIEZEN.
34 fluweelen en cachemiren TAFELKLEEDEN.

15 ronde en vierkante CARPETTEN, waaronder van 14 vierkante voet.
24 paren ALCATIVES.

RIJTUIGEN.

2 Amerikaansche HANDWAGENTJES.
2 " TUIGEN met pleet gemonteerd.
1 MYLORD.
1 COUPÉ.
1 CLARENCE.
2 KINDERWAGENS.

Voorwerpen voor Cadeaux en Etagères.

SIGARENDOOZEN, PORTE MONTRES, BYOUTERIEKISTJES, SPELDENKUSSENS, THEEDOOZEN, PARFUMERIE-KISTJES, enz.
Eene kist POPPEN en KINDERSPEELGOED.

WAPENS.

2 LEFAUCHEUX GEWEREN met toebehooren.
1 REVOLVERBUKS.
3 BUKSEN met bajonetten.
12 JAGTGEWEREN in kistjes.
12 gepl. en vergulde JAGTMESSEN, SABELS en DEGENS.

Een factuurtje Dames- en Heeren MODE-ARTIKELEN,

als geborduurde KRAGEN, MOUWEN, ZAKDOEKEN, STROOKJES, enz., enz.
Eene kist 48 doz. GLACE HANDSCHOENEN.
" " 30 " Amerik. CRINOLINES van 15 tot 42 veeren.
BLOEMEN en COIFFURES, HOEDEN, HEEREN HOEDEN en PETTEN.

Benevens:

24 stel Linnen TAFELGOED in alle soorten.

Een factuurtje Goudwerken.

BRACELETTEN, PARURES, RINGEN, BROCHES, BAYADÈRES, GESPEN, enz., enz.
Gouden en Zilveren HOROLOGIEN, enz., enz.

PROVISIëN en DRANKEN.

100 kisten à 1 doz. ROODE WIJN.
40 " " 1 " RHIJNWIJN in diverse soorten.
100 " " 1 " COGNAC " " merken.
48 " " 4 " ROODE WIJN.
70 " " 1 " MADERA.
40 " " 1 " PORTWIJN.
8 " " 1 " KIRSCHWASSER.
14 " " 1 " ABSINTHE SUISE.
17 " " 1 " WISKEY.
10 " " 1 " GINGER CORDIAL.
5 " geassorteerde LIKEUREN.
16 " SIROPS ASSORTIS.
22 " VRUCHTEN op water.
35 " " " brandewijn.
17 " GELEI ASSORTIS.
38 " à 1 doz. CHAMPAGNE.
12 " " 2 " Eng. AZIJN.
40 " 100/2 Bl. SARDINES.
20 " 100/4 " id.
15 " 50/2 " JULIENNES.
8 kisten VIANDES en PATÉS.
12 " LEGUMES ASSORTIS.

Een factuur HOLLANDSCHE PROVISIEN in blik,
(5195) in kavelingen voor huisselijk gebruik en
vele andere dingen meer, zullende eenige dagen te voren alles te bezigtigen zijn.

voor het Commissiehuis van

F. CASSALETTE & Co.,

van

LIJNWADEN, GALANTERIEWAREN en GLASWERK, 10 Oxhoofden goede ROODE WIJN en 40 dozijnen geele en zwarte AMERIKAANSCHE STOELEN. (5306)

Op WOENSDAG 26 October 1864,

ten huize van den WEdG. Heer

G. DE VOS,

2de Luitenant der Genie, op het Waterlooplein N. Z., door

Van Riet & Wijnveldt,

van ZEdG. kleinen doch netten goed onderhouden **INBOEDEL**, alsmede: Paarden, Wagens, Bendies, Tuigen en Stalgereedschap. Voorts eene Melkgevende Koe met Kalf. (5317)

Op DONDERDAG den 27 October 1864,

voor het huis van den Heer

Mr. G. UMBGROVE,

Gang Chaulan, door

F. Cassalette & Co.,

van zijnen goed onderhouden **INBOEDEL**, WAGENS waaronder een bijna nieuwe Europ. COUPÉ, 4 spannen deugdzame PAARDEN, TUIGEN, enz., enz.

Alsmede (5247)

van eene aanzienlijke partij Hollandsch ZILVERWERK.

Finale Uitverkoop

op VRIJDAG den 28sten October a. s.

zonder reserve,

in de Toko van den heer S. D. BRANDON, van Gemaakte Kleederen, Hoeden, Petten, Schoenen, Heeren-Hemden, Dassen, Handschoenen, Mailkoffers enz. enz., zullende later breeder worden omschreven. (5330)

Op ZATURDAG den 29sten October 1864,

zullen voor rekening der regtverkrijgenden van wijlen **ONG BOENHIAN**, in het Locaal van het Vendu-kantoor te Batavia, in het openbaar worden verkocht de navolgende vastigheden:

1º. Een TUINLAND te Tangerang, verponding No. 7447.

2º. Een TUIN-, WEI-, ZAAI- en BOUWLAND, met daarbij behoorende Opstallen en daarop gevestigde Pasar, genaamd Pasar Tangerang, verponding No. 4800, waarvan de Passar alléén is verhuurd voor *f* 11,000 's jaars.

3º. Een TUIN- en BOUWLAND, genaamd Boekiet Doerie en Kaijoe Poetie, verponding No. 6996.

4º. Een TUIN-, ZAAI- en BOUWLAND, genaamd Pondok Djagoeng, verponding No. 7395.

5º. Een ERF gelegen op Klenteng te Batavia met daarop gebouwde petakken, verponding No. 1972.

6º. Twee groote Chinesche WOONHUIZEN, zijnde opstallen, op Pasar Tanahbang.

Inlichtingen te bekomen bij de gemagtigden der eigenaren.

MR. J. VAN GENNEP.

(5282) MR. F. E. EMBRECHTS.

Op MAANDAG den 7den November a. s.

ten huize van wijlen den HoogEdel Gestr. Heer

Dr. G. WASSINK,

op **Parapattan**, door

F. Cassaletto & Co.

van zijnen prachtigen **INBOEDEL**, zullende nader breeder worden omschreven. (5332)

Op ZATURDAG den 19 November 1864,

des morgens ten 10 ure, zal in het locaal van het **Vendukantoor** alhier, publiek worden verkocht: een Erf bebouwd met een steenen WOONHUIS en bijgebouwen gelegen te *Batavia* in het Westerveld, Blok M, deel één, Buurt of wijk *Molenvliet*, bij de verponding geregistreerd onder No. 8966, staande ten name van Mejufvrouw *Henriëtte Clarissa*, en zulks ten behoeve van den eersten verbandhouder. (5324)

Diverse Bekendmakingen.

Superfine Kurken.

(5292) L. PLATON.

Op nieuw ontvangen:

Marsala Wijn

(5309) bij WINSSER, DE LANGE & Co.

Echte BOURGOGNE WIJNEN.

(5296) L. PLATON.

De echte Tokayer

wederom in voorraad bij

(5313) WINSSER, DE LANGE & Co.

Boekhandel BRUINING & WIJT.

à Contant verkrijgbaar:

Plumes diamantées van *J. Mallat* POINTES RUBIS avec manche argent-ébène *f* 15,—.

Plumes diamantées van *J. Mallat* *f* 8,—

" " " los en voor gewone Penhouders *f* 6,—

en tegen zeer lage prijzen eenige Gouden Heeren en Dames

Horologiën.

ZAK BOUSSOLES.

BRILLEN van *Riballio & Zonen te Rotterdam.* (5333)

Ontvangen per „Frans en Elize":

CANON WIJN in vaten.

(5293) L. PLATON.

Wederom ontvangen in het *Verkoophuis* en *Stadhuisplein:*

het beste soort

MANILLA CIGAREN (Cavitas.)

(5297) S. W. VAN HOGEZAND Jr.

Versche Amerik. Water-crackers

pas aangebragt bij

(5314) WINSSER, DE LANGE & Co.

Ontvangen:

een groot en keurig assortiment

Amerikaansche Stoelen

waaronder vooral uitmunten een nieuw model geele en bruine eikenhouten **Wipstoelen.**

(5277) VAN DEN ABEELEN & Co.

ROB BOYVEAU LAFFECTEUR.
QUININE.
VIN DE QUINIUM.
VIN AU QUINQUINA.
QUINA LAROCHE.

(5294) L. PLATON.

Best Engelsch JAGTKRUID,

in heele en halve blikken, bij

(5315) WINSSER, DE LANGE & Co.

Steeds voorhanden:

HAUT CANON in kistjes van 48/1 fleschen.

St. ESTÈPHE " " " " "

" " " " 96/2 "

(5291) L. PLATON.

Echte Roode en Witte Portwijn,

direct van **Oporto** ontvangen, op nieuw in voorraad bij

(5316) WINSSER, DE LANGE & Co.

Macaroni en Vermicelli in kistjes.
Wijn-Azijn in kistjes van 1 dozijn.
Vruchten op water en brandewijn.

(5295) L. PLATON.

MACARONIE en VERMECELLI

in pakjes à 1 pond bij

(5312) WINSSER, DE LANGE & Co.

Fijn linnen damast

TAFELGOED,

in stellen en bij het stuk.

(5252) F. CASSALETTE & Co.

Inlandsche en Europesche MEUBELEN.

(5249) VAN DEN ABEELEN & Co.

Porceleinen EETSERVIEZEN in soorten.

(5251) F. CASSALETTE & Co.

MEUBELMAGAZIJN, B. Charles,

(Toko-Senen.)

Steeds voorzien van alle soorten van MEUBELEN, beveelt zich aan tot de uitvoering van alle soorten van **Commissiën, Verzending** en **Verpakking** van Goederen enz. tot zeer matige prijzen. (5250)

MACHINERIEN.

H. O. ROBINSON & Co., *London.*

Bij de ondergeteekenden, agenten van deze gunstig bekende fabriekanten, zijn thans weder tegen billijke prijzen voorhanden:

B Size gecombineerde **Suikermolens** en **Stoommachines** met Cylinders van 54 × 24 Eng. duimen. De Stoommachines nominaal van 17 paardenkracht.

Patent dubbel Cylindervormige **Suikerpannen** met fornuisstaven.

Centrifuges met drijftoestel compleet.

Batavia, MACLAINE, WATSON & Co.
Samarang, McNEILL & Co.
(4968) *Soerabaija*, FRASER, EATON & Co.

Goemoetoe Touw van Menado

voor Kabels en Trossen

ter lengte van 100 tot 120 vademen en ter dikte van $1^1/_2$ tot 7 duim. Te bekomen bij

(5080) HAAGER & SCHUURMAN.

Met de laatst alhier gearriveerde schepen ontvingen de ondergeteekenden op nieuw een fraai assortiment

Europesche MEUBELEN,

SPIEGELS van diverse afmetingen in prachtig vergulde lijsten, SCHILDERIJEN, gezette BRILLANTEN, GOUD-, ZILVER- en PLEETWERKEN, waaronder eene groote VARIETEIT, zeer geschikt tot cadeaux, MUZIJKDOZEN waarbij van 16 airs, Groote PRACHT-PENDULES, Dito VAZEN, rijk versierde ALBUMS voor portretten, fraai MEUBELCHITS, HANDSCHOENEN, PLAIDS, MEUBELBEKLEEDING, PASSEMENT en FRANJE, diverse BRILLEN, VERGROOTGLAZEN, MAILKOFFERS en STOELEN, RIJTUIGMATTEN en VOETKLEEDEN, fraaije ZWEEPEN, KARWATSEN, WANDELSTOKKEN etc., etc. (5145) GEBR. ROSELJE & Co.

Bij G. KOLFF & Co. te Batavia,

Photografische Albums

en **MICROSCOPEN** (*nieuwe uitvinding*),

voorts groote sortering van **ALBUMS** voor **25** tot **125 Portretten** van diverse formaten en prijzen. (5007)

Wegens Vertrek te Koop:

een span sterke Overwalsche Wagenpaarden

(SCHIMMELS)

Adres lett. C. No. 5326. (5326)

Te Koop:

een compleet Photographisch Toestel

met Ingrediënten.

Te bevragen aan het *Bureau dezer Courant.* (5318)

Te Koop

een Mylord en een Paard.

Adres bij

(5320) A. THIEBAULT.

Te Koop

een klein factuur jonge Norfolk PINE BOOMEN,

als ARAUCARIA COOKIE,
en " BIDWELLIE,
pas aangebragt van Sydney, bevraagbaar bij

(5278) RANGE, IHNEN & Co.

NEDERLANDSCH-INDISCHE

Levensverzekering en Lijfrente-Maatschappij.

Deelname onder ulto. September 1864.

Geboekte Contributien en Stortingen.

Het totaal bedrag van geboekte stortingen en contributien van 16 Januarij 1860 tot ultimo Junij 1864 was	*f*	829,667,69
bijgekomen in Julij/September 1864	"	60,254,45
Totaal op ultimo September 1864	*f*	889,922,14

Verdeeld als volgt:

I. *Afdeeling* Lijfrente.

(Stortingen, in ééns en maandelijks.)

Voor *Uitgestelde Lijfrenten op één Persoon.* (Pensioen of Verhoogd-Pensioen, ontvangbaar op zekeren leeftijd ter keuze van Contribuanten) zonder wedervg.	"	186,530,20
met idem	"	19,665,21
Dito Lijfrente op twee Personen (ontvangbaar tot overlijden *langst*levende).	"	6,366,33
" *Dadelijk ingaande Lijfrente op één Persoon*	"	17,101,75
" *Dadelijk ingaande Lijfrente op twee Personen*	"	6,300,26
" *Uitzet-Fonds.* (ontvangbaar in ééns op 23jarigen ouderdom van het ingeschreven kind) zonder wedervg.	"	30,768,37
met idem	"	7,740,90
" *Opvoeding-Fonds.* (ontvangbaar in jaarlijksche gedeelten, *kwartaalsgewijze betaalbaar* van 16 tot 23jarigen ouderdom van het ingeschreven kind, of tot 20 jaar naar keuze) zonder wedervg.	"	75,191,58
met idem	"	10,010,21

II. *Afdeeling* Levensverzekering.

(Contributien, in ééns en maandelijks).

Voor *Kapitaal bij Overlijden.* (ontvangbaar in ééns door Erven of Regthebbenden)	"	306,280,45
" *Kapitaal bij overlijden gedurende eenen vooraf bepaalden tijd.* (ontvangbaar in ééns door Erven of Regthebbenden, de verzekerde binnen dien tijd overlijdende)	"	3,799,51
" *Weduwen-Pensioen.* (*levenslang* door een *bepaald* persoon te ontvangen, onverschillig wie aangewezen wordt)	"	132,282,52
" *Weezen-Fonds.* (naar keuze tot 20 of 23jarigen ouderdom van een *bepaald* kind te ontvangen)	"	82,796,56
" *Overlevings-Kapitaal.* (ontvangbaar in ééns door eenen bepaalden persoon, onverschillig wie aangewezen wordt)	"	1,022,—
" *Immer trekkende verzekering.* (kapitaal ontvangbaar op eenen vooraf bepaalden ouderdom of bij eerder overlijden door Erven)	"	4,066,29
	f	889,922,14

(5203)

De Jaarlijksche Contributien en Stortin[gen]

bedragen:

Voor Afdeeling Levensverzekering	*f*	174,10[…]
" " Lijfrente	"	45,28[…]
	f	219,3[…]

Het **Verzekerd** bedrag van Afdeeling II ad *f* 2,981,17[…] is verdeeld als volgt:

Kapitaal bij overlijden	*f*	1,937,80[…]
Kapitaal bij overlijden tijdelijk	"	47,80[…]
Weduwen-Pensioen 's jaars *f* 54,277,84, waarvan de premie gelijkstaande is met die van een Kapitaal bij Overlijden groot	"	577,71[…]
Weezen-Fonds 's jaars *f* 58,154,— waarvan de premie gelijkstaande is met die van een Kapitaal bij overlijden groot	"	375,431[…]
Overlevings-Kapitaal *f* 11,500 in ééns, waarvan de premie gelijkstaande is met die van een Kapitaal bij overlijden groot	"	9,875[…]
Immer trekkende verzekering	"	32,500[…]
Onder ulto. September.. 1864	*f*	2,981,174[…]
" " Junij...... 1864	"	2,875,333[…]
Bijgekomen in Julij/September 1864	*f*	105,841[…]

Schaden (uitbetaald of uittebetalen):

Voor Kapitaal bij Overlijden in ééns	*f*	64,200[…]
" Weduwen-Pensioen, 's jaars *f* 6,200.	"	77,632[…]
" Weezen-Fonds, 's jaars " 2,200.	"	24,795[…]
" Wederverzekeringen	"	585[…]
Onder ulto. September 1864	*f*	167,212,4[…]

Uitbetalingen.

Dadelijk ing. Lijfrente op één persoon 's jaars	*f*	1,452,07
id *Lijfrente op twee Personen* "	"	600,—
Uitg. Lijfrente op één persoon "	"	5,050,23
Uitg. Lijfr. op 2 personen "	"	99,42
Opvoedings-fonds "	"	300,—
Te zamen 's jaars	*f*	7,501,72

Te Koop:

600 Tons beste Engelsche West-Hartley STEENKOLEN,

verwacht wordende per **Constantia**, hebbende 3 maanden reis. Adres bij WM. MATHIEU & Co.

BATAVIA, 19 October 1864. (5298)

Te Huur een Huis

in de **Batoe Toelies**, adres bij

(5321) A. THIEBAULT.

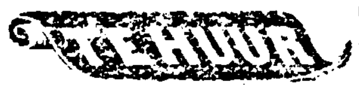

Twee Huizen in de *Berendrechtslaan.* Adres Bureau dezes. (5280)

Te Huur à *f* 80,— 's maands,

een nieuw vertimmerd en geschilderd **HUIS**, in de *Berendrechtslaan*, dadelijk te aanvaarden.

(5305) Adres VAN DER PLAS, *Koningsplein.*

TE HUUR:

een net **HUIS** te Buitenzorg, gelegen in de Kampong *Pledam.* Te bevragen

te *Batavia* bij G. NAHAPIET en

(5261) te *Buitenzorg* bij BRAUTIGAM.

Wordt gevraagd:

iemand bekend met de **Constructie van Orgels**, ten einde uit elkander te nemen en wederom op te zetten *het Orgel in de Engelsche Kerk alhier.*

Voor verdere informatien vervoege men zich bij

(5266) R. C. DE LA CONDAMINE.

J. B. VRUGTMAN,

vroeger Orchest-directeur te Samarang,

heeft de eer het Bataviasche publiek mede te deelen, dat hij zich alhier gevestigd heeft als **Muzijk-onderwijzer**, zich aanbevelende voor het Onderwijs voor Viool, Piano, Zang en koperen blaasinstrumenten, stemt ook accuraat Piano's.

Woonplaats HOTEL BATAVIA, *Molenvliet.* (5279)

Wordt gevraagd: een GOUVERNEUR, les kunnende geven in alle vakken van het onderwijs.

Reflecterende gelieve zich onder *franco* brieven te wenden tot **Soesman**, *Banaran, Ambarawa.* (5302)

Eene jufvrouw van goede afkomst, zag zich gaarne bij eene fatzoenlijke familie als **gezelschaps-jufvrouw** geplaatst, om tevens behulpzaam te zijn in de huishouding. Adres franco letter A Postkantoor te *Soerakarta.* (5201)

Tegen Januarij vraagt Mevrouw KLEIJN eene **kindermeid**, loon *f* 25 's maands.

(5299)

De Chinees GOUW ENGOEI verzoekt hen die **acceptaties** of ander **handelspapier** onder zich hebben, waarop de naam van zijn zoon GOUW KIHONG, hetzij als debiteur, hetzij als borg voorkomt, daarvan opgave te doen ten kantore van den advocaat Mr. HENNIJ.

Overigens waarschuwt hij hen, om voortaan geen crediet hoegenaamd aan dien zoon te willen verleenen. (5300)

De Ondergeteekende belast zich voortdurend met het

waarnemen van Commissien op Vendutien.

J. KLEIJKAMP,

(5253) Gang *Noordwijk.*

In den Boekhandel BRUINING & WIJT

is de Inteekening opengesteld op

DE OPSTAND IN NOORD-AMERIKA

in oorzaken, voortgang en gevolgen,

door

B. W. NOËL.

Dit uitmuntende historische werk zal worden uitgegeven bij B. L. VAN DAM te *Kampen.* Het zal ongeveer 30 vel druks bedragen in afleveringen van 3 à 4 vellen 8º. postformaat, en op *franco aanvrage* *f* 7.— **per mail** en *f* 4,— **per scheepsgelegenheid** kosten. (5290)

Verkoop bij inschrijving van de Tabaksonderneming

„MERAIJON"

gelegen in het district *Sedan*, Regentschap en Residentie *Rembang*,

op DINGSDAG den 1sten November 1864,

des voormiddags ten **Elf** uur ten kantore van de ondergeteekenden.

Inlichtingen omtrent deze onderneming en conditiën van verkoop zijn te bekomen bij de Heeren MACLAINE, WATSON & Co. te Batavia, bij de Heeren Mc. NEILL & Co. te Samarang, bij den administrateur C. F. VAN DER SLOOT, bij F. VREEDE te Toeban en bij

FRASER, EATON & Co.

SOERABAIJA, 30 September 1864.

NB. Inmiddels kan de onderneming ook uit de hand gekocht worden. (5285)

Verkoop bij publieke inschrijving

onder nadere goedkeuring van het Gouvernement, van de

Huurregten van het land Limburg

gelegen in de Residentie *Passaroeang*, op den 26 October a. s., ten kantore van Notaris Mr. T. A. KLINKHAMER te *Soerabaija*, waar ook de voorwaarden van verkoop voor belanghebbenden ter inzage liggen en de noodige inlichtingen te bekomen zijn. (5281)

Javasche Zee- en Brand-Assurantie-Maatschappij.

ALGEMEENE VERGADERING VAN DEELHEBBERS,

op DONDERDAG den 3 November aanstaande, des voormiddags ten $10^1/_2$ uur, in het Lokaal der Handelsvereeniging naast de Toko van de Heeren *Cassalette & Co.*

(Wijziging van Art. 1 en 24 der Statuten.)

(5310) Namens de Directie,

de Directeur,

W. SUERMONDT, Wz.

Societeit de Harmonie.

Muzijk der Bataviasche Schutterij,

op DONDERDAG 20 October 1864, ten 8 ure.

Namens de Directie:
De Secretaris,
(5322) L. J. H. BOUMAN.

ADMINISTRATIE-KANTOOR.

De ondergeteekenden nemen GELDEN en GOEDEREN in administratie, en zulks ter keuze van geadministreerden: hetzij op de gewone Indische voorwaarden, dies echter dat voor teruggave van gelden of goederen nimmer iets zal worden in rekening gebragt; hetzij tegen korting van een vaste percentage over de gekweekte rente, zonder eenige verdere heffing of korting van welken aard ook.

Voorts belasten zij zich met **de Kassierderij, de Makelaardij in Wisselbrieven, Escompten, Effecten, Aandeelen in Maatschappijen, Verzekeringen en Bodemarijen;** alsmede met **de bezorging van geldbeleggingen** en met **opname van gelden.**

(5284) HEYLIGER & ROCHUSSEN.

De ondergeteekende, door aankoop eigenaar geworden van het photographisch atelier van de heeren **Woodbury & Page,** met al de door die Heeren gebezigde werktuigen en benoodigdheden, recommandeert zich in de gunst van het publiek voor het vervaardigen van alle soorten van photographische portretten, groepen, landschappen enz.

Van de door de heeren Woodbury & Page genomene portretten zijn de **clichés** het eigendom van den ondergeteekende geworden, en worden door hem op aanvrage exemplaren afgeleverd, tot den prijs van *f* **10,**— het half dozijn **(cartes de visite).** Op daartoe uitdrukkelijk kenbaar gemaakt verlangen worden die **clichés** uitgewischt. Het tarief der prijzen blijft onveranderd. Het atelier is geopend des morgens van 7—10 ure, voor portretten van kinderen des morgens vóór 7 en des namiddags ten 4 ure.

(5146) C. KRüGER.

ROTTERDAMSCHE BANK.

UITGIFTE VAN

REISWISSELS of CIRCULAR NOTES,

TEN BEHOEVE VAN

MAILREIZIGERS.

De ondergeteekenden maken mits dezen bekend, dat van af *heden* bij hun verkrijgbaar zijn **Reiswissels** met **doorloopende Crediet-brieven** voor de meest bezochte en bekende plaatsen der *Wereld*, en alzoo ook die langs de geheele *mailroute* gelegen.

Deze **Reiswissels** zijn groot *f* **100,**— en *f* **500,**— naar verkiezing van belanghebbenden en tot ieder bedrag te bekomen.

De voordeelen voor het reizend publiek aan deze Reiswissels verbonden zijn menigvuldig en voornamelijk hierin gelegen, dat de Reiziger op al de plaatsen op den Credietbrief vermeld (zijnde alleen voor Europa in 300 van de voornaamste Steden en Badplaatsen en ruim 90 plaatsen in Azië, Afrika en Amerika) gelegenheid vindt zich geld te verschaffen en onder alle omstandigheden locale hup en medewerking van de correspondenten der Bank te verwachten heeft, terwijl daarbij alle inconvenienten wegvallen die aan het met zich nemen van in Indie duur gekochte Specie verbonden zijn. *Op vertoon* dezer Reiswissels wordt den reizigers bij de Correspondenten der Bank *in-* en *buiten Europa* het daarbij uitgedrukt bedrag volgens Wisselkoers *zonder aftrek van eenige Commissie of Provisie* uitbetaald.

Verdere informatiën zijn te bekomen bij de Heeren **B. J. van Eck & Co.** en **J. F. van Leeuwen & Co.** te *Soerabaija*, en **van den Broek & Veeckens** te *Samarang*, terwijl de uitreiking van deze Reiswissels en Crediet-brieven geschiedt te *Batavia* bij de gemagtigden der Rotterdamsche Bank,

DüMMLER & Co.
BATAVIA 17 Augustus 1864. (5202)

Koloniale Zee- en Brand-Assurantie-Maatschappij te Batavia.

Deze Maatschappij gaat voort met het nemen van Risico's tegen **Brand-** en **Zeegevaar** tegen de ter plaatse gebruikelijke premiën, die voor **Brandgevaar** bedraagt van ¼ tot *een* perCent 's jaars, naarmate der ligging van de verzekerde Panden.

Het Hoofd-Kantoor is gevestigd in een der lokalen van de firma **Heijliger & Rochussen** te *Batavia.*

Mr. R. V. HEIJLIGER,
J. M. VAN DER VALK Cz. } *Directeuren.*

Agentschappen in Ned.-Indië
Soerabaija, W. CORES DE VRIES. (5283)
Samarang, DORREPAAL & Co.
Padang P. VAN OVERZEE & Co.
Makassar, J. MOHRMANN & Co.

ROYAL INSURANCE COMPANY OF LIVERPOOL.

Brand- en Levensverzekering.

Kapitaal groot 2,000,000 ponden sterling.

De Ondergeteekenden, Agenten van bovengenoemde Maatschappij, gaan steeds voort met Verzekeringen te sluiten tegen Brandschade op **Pakhuizen, Goederen** en **Woonhuizen met Ameublement,** gelegen in de Hoofdsteden of nabijheid derzelven, alsmede op THEE-, KOFFIJ- en SUIKER-ETABLISSEMENTEN op *Java.*

Zij nemen de vrijheid het publiek te herinneren, dat sedert kort ook **LEVENSVERZEKERING** bij de BATAVIA BRANCHE gevoegd is en zij dus gereed zijn tot het sluiten daarvan op de voordeeligste voorwaarden.

Het uitgebreide Kapitaal van deze Maatschappij, in verband met de jaarlijksche opbrengst van **500,000 Ponden Sterling** en een aanwezig fonds van **800,000 Ponden Sterling,** leveren eene voldoende waarborg voor hare soliditeit, terwijl de Premien van Verzekering even matig zijn als die van andere Maatschappijen en bij schade, de voldoening op de promptste wijze geschiedt.

(5004) PITCAIRN, SYME & Co.

Debiteuren en Crediteuren in den boedel van wijlen den officier van gezondheid 3de klasse *H. H. Dieperink* worden verzocht daarvan binnen drie maanden opgave te doen aan

de Commissarissen in den boedel,
P. E. J. H. VAN DOMPSELER, 1ste Luit.
(5271) A. VAN DER STRAATE, 2de id.

Debiteuren en Crediteuren in den boedel van wijlen de op den 19den September 1864 ab-intestato te *Samarang* overleden hoofdkommies *J. J. Diepenheim*, worden verzocht om uiterlijk binnen drie maanden aangifte of betaling te doen aan

de Wed. DIEPENHEIM, geb. *de Sturler.*
BATAVIA, 15 October 1864. (5272)

Indisch Weekblad van het Regt.

De ondergeteekenden berigten Heeren Inteekenaren op bovengenoemd Weekblad, dat van af primo Januarij aanstaande de uitgave niet langer onder Redactie van de Heeren J. VAN GENNEP en J. R. KLEIJN zal plaats hebben.

Omziende naar eene goede Redactie, zullen zij bij welslagen met de uitgifte voortgaan, en Heeren Inteekenaren tijdig van de al of niet verdere uitgave kennis geven.

De Uitgevers van het I. W. v. h. R.
BRUINING & WIJT.
Batavia, October 1864. (5331)

Debiteuren en crediteuren van wijlen Dr. **G. Wassink** gelieven betaling en aangifte te doen, binnen drie maanden aan den laatsten teekenaar.

De geassumeerde executeuren,
W. J. VAN DE GRAAFF.
A. J. W. VAN DELDEN.'
BATAVIA, den 19 October 1864. (5329)

Let wel!

Particuliere Posterij

tusschen

Batavia en Buitenzorg.

20 nieuwe ENGELSCHE REISWAGENS ter beschikking der Reizigers.

ENGELSCHE REISWAGENS 4 PAARDEN *f* **30,—.**

Adres: **Marine Hôtel**, *Rijswijk* en op **Weltevreden**, naast het Postkantoor.
(5255) A. COMBES.

De ondergeteekende, wegens ziekte naar Nederland vertrekkende, wenscht bij deze vaarwel aan zijne vrienden en bekenden. G. H. C. VAN NUIJS.
BATAVIA, 17 October 1864.! (5262)

Vertrekkende Personen.

Rauwenhoff verlaat Java. Gemagtigde *W. A. Brugman.* (5303)

Stoom- en Scheepvaart.

Het Stoomschip SINGAPORE

zal, bij tijdig arrivement van de Mail en wanneer passage wordt aangevraagd, den 22 October vertrekken viâ CHERIBON, TAGAL en PEKALONGAN naar SAMARANG, en van daar op den 25 October over de genoemde plaatsen naar BATAVIA terugkeeren.

(5256) W. CORES DE VRIES.

STOOMVAART in den INDISCHEN ARCHIPEL.

Het vertrek der Stoomschepen gedurende de maand October 1864 is geregeld als volgt:

Van **BATAVIA** naar MUNTOK, RIOUW en SINGAPORE den 1sten en 16den.
" " " SAMARANG en SOERABAIJA den 7den, 15den, 22sten en 29sten.
" " " BILLITON, PONTIANAK en SINKAWANG den 8sten.
" " " BENKOELEN en PADANG den 23sten.
" **SOERABAYA** " SAMARANG en BATAVIA den 7den, 15den, 22sten en 29sten.
" " " MAKASSAR, TIMOR KOEPANG, DELHI en de MOLUKKEN den 15den.
" " " BAWEAN en BANJERMASSING den 27sten.

Nadere inlichtingen te bekomen *op de Stoomboot Kantoren in de stad, bij*
W. CORES DE VRIES te *Batavia* en te *Soerabaija.*
NIEUWVEEN & SCHUIJMER te *Samarang.*
(5254)

Passage naar Nederland

wordt aangeboden met het extra snelzeilend voor den overvoer van *Passagiers* bijzonder doelmatig ingerigt Nederlandsch Fregatschip

„ISIS",

groot 1356 gemeten Tonnen en gevoerd door kapitein **C. L. Torley Duwel**, om bepaald tegen het einde dezer maand de reis van hier te aanvaarden.

Het schip voert een bekwaam *geneesheer* en is voorzien van *ruime en luchtige kutten.*

Informatiën bij *de Agenten,*
(5286) BüSING, SCHRöDER & Co.

Passage naar Nederland

wordt aangeboden in het snelzeilende Nederl. Barkschip

„Batavia,"

om binnen weinige dagen direct van hier naar Nederland te vertrekken. Adres bij

de Agenten,
(5287) G. BUIJN & Co.

Gouvernements-besluiten, Benoemingen, enz.

Bij besluit van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië van 13 October 1864, No. 9, is de Gouverneur van Sumatra's Westkust aangeschreven om den eerwaarden heer *A. P. C. van Moorsel* te erkennen als pastoor te Padang.

Civiel Departement.

Ontslagen:

Eervol, uit s'lands dienst, de schout, te Padang *J. H. C. F. Ahrens.*
Uit 's lands dienst, de onderkommies der eerste klasse bij de kontrôle en recherche te Batavia, *C. Wenke.*

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den ingenieur der tweede klasse bij de burgerlijke openbare werken, chef der vijfde waterstaats-afdeeling, *A. F. Goudriaan*, aan den hoofd-onderwijzer der gouvernements eerste lagere school te Samarang *J. Wilkens*, en aan den onderschout bij de policie te Samarang *B. P. Schoemaker.*

Benoemd:

Tot president van den raad van justitie te Batavia, de raadsheer in het hoog-geregtshof van Nederlandsch-Indië mr. *J. de Wal.*
Tot ontvanger der inkomende- en uitgaande regten te Padang (Sumatra's Westkust), de kontroleur der inkomende- en uitgaande regten te Probolingo *H. Schouten.*
Tot schout te Padang, de opziener der tweede klasse bij de kultures ter Sumatra's Westkust, *J. A. Duim.*
Tot onderschout bij de policie te Samarang, de substituut bij de nieuwe gevangenis voor europeanen en daarmede gelijkgestelden aldaar, *A. S. de Bok.*
Tot tweeden onderwijzer aan de gouvernements derde lagere school te Batavia, de onderwijzer aan de gouvernements lagere school te Fort de Kock (Sumatra's Westkust), *J. A. Iminck.*

Bij de op te rigten School te Tondano in de Minahassa (Residentie Menado), voor de Zonen van de Hoofden der Bevolking en de Mannelijke Afstammelingen van Aanzienlijke Geslachten, die eenmaal tot het Bestuur zouden kunnen geroepen Worden.

Tot eersten besturenden onderwijzer, de besturende onderwijzer van de gouvernements lagere school te Menado *F. G. van der Hoek.*
Tot tweede onderwijzer, de ondermeester aan de Gouvernements lagere school te Menado, *L. Mangindaan.*

Schutterijen, enz.

Bij de Schutterij te Batavia.

Ontslagen:

Op verzoek, eervol, de eerste luitenant, sekretaris van den krijgsraad, *F. W. Boes Lutjens.*

Benoemd:

Tot tweeden luitenant, sekretaris van den krijgsraad, de schutter mr. *G. J. B. Hennij* van het korps.

Bij de Schutterij te Makassar.

Ontslagen:

Op verzoek, eervol, wegens vertrek, de tweede luitenant-adjudant *J. P. Krabbe.*

Benoemd:

Tot tweeden luitenant-adjudant, de sergeant van het korps, *C. J. van Waasberge.*

Militair Departement.

Ontslagen:

Eervol, uit Z. M. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen, de kapitein der infanterie *A. W. F. H. Tuckermann*, thans op non-aktiviteit.

Goedgekeurd:

dat door het Militair Departement

Zijn geplaatst:

Infanterie.

Bij het 5de bataillon, de tweede luitenant *P. H. J. Oosthout;*
Bij het 9de bataillon, de tweede luitenant *C. F. Ooijkaas;*

beiden onlangs uit Nederland alhier aangekomen.

Zijn overgeplaatst:

Infanterie.

Bij het 1ste bataillon, de eerste luitenant *F. J. L. Walpot*, van het 9de bataillon.
Bij het 3de bataillon, de kapitein *F. A. Schiebelhout*, van het garnizoens-bataillon der tweede militaire afdeeling op Java, de eerste luitenant *B. van Moerkerken*, van het korps pupillen, en de tweede luitenants *M. J. Middelkoop* en *J. E. Ruzette*, van het 12de en 5de bataillon.
Bij het 4de bataillon, de eerste luitenant *E. A. Daendels* en de tweede luitenant *P. van Kakum*, van het 10de en 15de bataillon.
Bij het 5de bataillon, de eerste luitenant *W. Tengbergen*, van het garnizoens-bataillon van Celebes en onderhoorigheden.
Bij het 6de bataillon, de tweede luitenants *S. P. Oudkerk Pol* en *J. L. Hamel*, van het 1ste en 11de bataillon.
Bij het 10de bataillon, de eerste luitenant *C. van der Meulen*, van het garnizoens-bataillon der Lampongsche distrikten, en de tweede luitenants *A. C. W. F. Kortum* en *F. E. Hartmann*, van het 11de en 3de bataillon.
Bij het 11de bataillon, de eerste luitenant *A. de Villeneuve* en de tweede luitenant *J. E. Schilten*, van de garnizoens-kompagnie van Bantam.
Bij het 12de bataillon, de tweede luitenant *H. J. de Borden*, van het 10de bataillon.
Bij het 14de bataillon, de kapitein *J. B. van Oorvort* en de tweede luitenant *E. S. Tielemans*, van het subsistentenkader te Soerabaija en het 8ste bataillon.
Bij het 15de bataillon, de eerste luitenant *R. J. G. M. de Bruijn*, van het 3de bataillon.
Bij het garnizoens-bataillon der tweede militaire afdeeling op Java, de eerste luitenant *J. M. de Kok* en de tweede luitenant *H. J. Kniff*, van het 3de en 6de bataillon.
Bij het garnizoens-bataillon der Lampongsche distrikten, de tweede luitenant *G. H. L. J. von Lubtow*, van het 16de bataillon.
Bij het garnizoens-bataillon van Palembang, de kapitein *J. Teunsz*, van het garnizoens-bataillon van Banka, en de eerste luitenant *J. W. C. C. Hoijack van Papendrecht*, van het 12de bataillon.
Bij het garnizoens-bataillon van Banka, de tweede luitenant *C. W. Klute*, van het 16de bataillon.
Bij het garnizoens-bataillon der Wester-afdeeling van Borneo, de kapitein *H. F. W. de Bruijn*, en de tweede luitenant *F. 'D. Pari*, van het 2de bataillon, en de tweede luitenant *J. D. Milder*, van het 16de bataillon.
Bij het garnizoens-bataillon der Zuid- en Ooster-afdeeling van Borneo, de kapitein *F. van Genderen*, *L. J. Rhode* en *C. T. de la Chaux*, de eerste luitenant *G. S. C. Klerk* en *J. Knoop*, en de tweede luitenant *W. K. Staats* en *J. A. W. Aufderheijde*, allen van het 9de bataillon.
Bij het garnizoens-bataillon van Celebes en onderhoorigheden, de tweede luitenant *J. J. Vriesman*, van het 6de bataillon.
Bij het garnizoens-bataillon der Moluksche eilanden, de kapitein *F. C. A. Stoecker*, van het 14de bataillon.
Bij de garnizoens-kompagnie van Batavia, de eerste luitenant *J. W. van Son*, en de tweede luitenant *W. O van Erp*, van het 11de en de 10de bataillon.
Bij het subsistenten-kader te Samarang, de tweede luitenant *F. H. de Vogel*, van het 3de bataillon.
Bij het korps pupillen, de tweede luitenant *W. H. Aussems*, van het 2de bataillon, met bepaling, dat hij als zoodanig bij zijn wapen zal worden gevoerd à la suite.

Artillerie.

Bij het materieel, de eerste luitenant *A. C. Feith*, van het personeel.

Marine Departement.

Op verzoek, eervol, uit 's lands dienst, de baas-bankwerker bij de fabriek voor de marine en het stoomwezen te Soerabaija *W. P. Kok.*

De landeigendom der Chinezen op Java.

Onlangs werd door een dagblad medegedeeld, doch die mededeeling weldra herroepen, dat het Gouvernement besloten zoude hebben de voortduring of de uitbreiding van het Chinesche landbezit op Java door wettelijke bepalingen te keer te gaan. Zijn wij wel onderrigt, dan heeft de Regering inderdaad voorstellen in dien geest, waarvan de juiste aard ons onbekend gebleven is, aan de overweging van het Opperbestuur in Nederland onderworpen. Men kan aannemen dat in elk geval de hoofdstrekking dezer voorstellen is, de bevoegdheid der Chinezen tot het verkrijgen van landeigendom te beperken. Daartegen wenschen wij eenige bedenkingen aan te voeren. Zoodanige beperking schijnt ons noch door het staatsbelang geboden, noch in het voordeel *des algemeens* te zijn, en bovendien te strijden tegen vervorven regten en tegen de billijkheid.

Aan de gevaarlijkheid der Chinezen op Java uit een staatkundig oogpunt wordt sints lang geen geloof meer gehecht. De ondervinding heeft bewezen dat — welke revolutionnaire geest elders onder de lieden dier natie heerschen moge — juist zij op dit eiland de rustigste burgers en gehoorzaamste onderdanen zijn. En geen wonder! **Het gezond verstand, voor welks onderrigt** de Chinees **bij uitnemendheid vatbaar is, doet hem** inzien dat zijn belangen en zijn persoonlijke veiligheid oneindig beter gewaarborgd zijn onder de Nederlandsche heerschappij, dan indien deze door de inlandsche bevolking werd omvergeworpen. De regtszekerheid die hij hier geniet is voor hem een zóó hoog geschatte weldaad, dat zij hem zelfs bijna altijd den lust benemt zijn op Java verworven vermogen aan de roofzucht der mandarijnen in China te gaan blootstellen. Tegen een Europeschen vijand zou de Chinees ons zeker een flaauwhartig en weinig te vertrouwen bondgenoot zijn, maar tegen de overmagt der inlandsche bevolking biedt hij een heilzaam tegenwigt en een steun, waarop wij in tijd van nood rekenen kunnen, omdat zijn waarborg is de hechtste van alle waarborgen — het eigenbelang.

En is dit waar van de Chinezen in 't algemeen, dan geldt het nog sterker van de Chinesche landeigenaars d. i. van de, weder uit eigenbelang, meest conservatieve klasse der Chinezen. Grondeigendom gaat *altijd* gepaard met de hoogste burgerdeugd — in behoudenden zin. Is de uitzetting inderdaad een te hatelijk middel tot verzekering der openbare rust, men vervange haar door de toewijzing van (niet woeste) gronden aan staatkundig gevaarlijke personen; de uitwerking zal volmaakt dezelfde zijn, behalve bij Multatuli.

Maar het algemeen belang! *Kan* men met bedaardheid toezien dat de particuliere landerijen bijna alle in handen van Chinezen overgaan? „Hebt gij nooit, te Batavia zijnde, gevoeld dat uw 'bloed kookte" (*natuurlijk* niet uit afgunst „maar uit verontwaardiging en medelijden") „bij het gezigt van die Chinesche dandy's en nabobs, gezeten of liggende (!) in fraai verlakte (!!) en bekleede (!!!) Engelsche (!!!!) rijtuigen, getrokken door schoone paarden, die in vliegenden draf daarheen rijden, terwijl eenige bleeke en vermagerde Europeanen, doch in de kracht van hun leven, te voet loopende naar de diverse bureaux, waar zij een sober stukje brood verdienen, door den modder die Chinezen worden bespat, of door het opgejaagde stof hunner équipages verblind?" Deze vraag, lezer! wordt door den schrijver van *twee brieven over de Chinezen en hun landbezit op Java* (Tiel, Wed. D. R. van Wermeskerken 1861) tot u en ons gerigt. *Ons* antwoord is: neen! Bedaardheid is onze hoofddeugd niet, maar het voorbijrijden van een rijken Chinees heeft nooit ons bloed van verontwaardiging doen koken. Integendeel, wij zouden den man veracht hebben indien hij uit vrekkigheid een slechten huurwagen genomen had. De „modder" en het „stof" zijn niet aan hem maar aan den waterstaat of den Directeur der openbare werken, of misschien aan den regen en de zon te wijten. Met de bleeke en vermagerde Europeanen, die in de kracht van hun leven een sober stukje brood verdienen, hebben wij zeker medelijden — maar wat kan de rijke Chinees er meer dan wij aan doen? Want, wel bezien, ook *wij* rijden met een goeden draf in een verlakten en bekleeden wagen die stof en modder in de hoogte jaagt, en de vermagerde Europeanen zijn *ons* nader dan den Chineschen dandy. *Zijn* bloed heeft dus meer regt te koken dan het onze.

Wij hebben bovenstaande woorden van een kundigen doch niet onpartijdigen schrijver aangehaald, omdat *al* de klagten tegen het Chinesche landbezit ten slotte nederkomen op dit „koken van verontwaardiging" over de Chinesche concurrentie. Men acht het een *schandaal*, dat de Chinees, in den regel meer arbeidzaam en sober dan de Europeaan, een hoogeren prijs dan deze voor een landgoed durft te bieden waarvan hij betere inkomsten te maken weet, terwijl zijn behoeften geringer zijn. Onder de meest tegenstrijdige voorwendsels, die men bezigt om den Chineschen landeigenaar in een hatelijk daglicht te stellen, verschuilt zich altijd deze hem vereerende vrees voor zijn mededinging. Laat ons de *twee brieven* (het beste wat *tegen* het landbezit der Chinezen geschreven is) weder openslaan.

De schrijver *begint* met te zeggen: „ik moet op den voorgrond stellen, dat er met mij nimmer polemiek of discussie kan worden verwacht over het feit zelf, d. i. over het gevaarlijke en nadeelige van *groot* Chineesch landbezit. Dit is geene stelling, zelfs geen axioma, het is nog meer: eene *waarneming* van denzelfden aard als: dat het vuur brandt." Deze verklaring is zeer gemakkelijk voor den schrijver, maar voor anderen volmaakt onbeteekenend. Die aanklaagt moet bewijzen, en zijn beweren dat *hij* zeker feit waargenomen heeft kan zelfs niet gelden als schaduw van bewijs. Tegenover de beweerde waarneming des schrijvers kunnen wij dus met een ontkenning van de juistheid zijner waarneming volstaan.

Bij wijze van inleiding wordt voorts het *doel* der Europesche, der Chinesche en der inlandsche maatschappij op Java geschetst. Dat der eerste zoude zijn *kapitaalvermeerdering* (en wel bepaald „vermeerdering van het algemeene wereldkapitaal der Westersche beschaving"); dat der tweede: bij de proletarie, brood — bij de middelklasse, onafhankelijkheid — bij de gegoeden, epicuristisch genot, te gelijk met de, hoewel somtijds falende, pogingen om het verworven kapitaal te behouden en te vermeerderen; dat der derde, rust en voldoening van den honger. Uit deze verschillende doeleinden wordt dan afgeleid welke werkkring aan elke der drie maatschappijen eigenaardig toebehoort.

De inlandsche maatschappij zullen wij heden niet in beschouwing nemen, en niet voor de honderdste maal het antwoord geven op de vraag aan wien of wat haar gebrek aan ontwikkeling moet worden geweten. Maar bezien wij van naderbij wat de schrijver, als den hocksteen van geheel zijn betoog, opgeeft als het kenmerkend onderscheid tusschen de Europesche en Chinesche maatschappij op Java.

De eerste heeft volgens hem, slechts *één* doel: „vermeerdering van het algemeene wereldkapitaal der Westersche beschaving." Een dichterlijke manier om te zeggen: het overmaken van geld naar Europa. Ware dit nu werkelijk het *hoofddoel* der Europesche maatschappij in Indië, dan zou het een slecht en verderfelijk doel zijn en een voldoenden grond opleveren om niet het Chinesche, maar het *Europesche* landbezit te verbieden, als strekkende tot uitputting van Java. Maar gelukkig is dit niet het geval. De „bleeke en vermagerde Europeanen" van zoo even denken *niet* aan de vermeerdering van het wereldkapitaal enz., maar — even als de Chinesche proletariër — aan „brood voor harden arbeid"; de Europesche ambtenaar en negen tienden van de particulieren denken — even als de Chinesche middelklasse — aan „onafhankelijkheid en *aisance*, zonder eigenlijke kapitaalvermeerdering, in den engeren zin van het woord"; en de Europesche denken even als de Chinesche kapitalisten aan „epicuristisch genot" — in den vorm van buitenplaatsen, fijne wijnen en uitstapjes naar Parijs —, „tegelijk met de, hoewel somtijds falende" — helaas, *dikwijls* falende en zelfs *failleerende* —

„pogingen om het verworven kapitaal te behouden en te vermeerderen". Beide maatschappijen, de Chinesche en de Europesche, staan dus wat haar doel betreft *volkomen* gelijk, behalve hierin dat de overwinsten van den Chinees strekken tot vermeerdering van het Oostersche, en die van den Europeaan tot vermeerdering van het Westersche „wereldkapitaal". Wie van beiden is, uit dit oogpunt beschouwd, nuttiger burger *voor het Oosten?*

De schrijver toont vervolgens op zeer juiste gronden de nuttigheid, ja de noodzakelijkheid van het Chinesche element op Java voor een aantal bedrijven en werkzaamheden aan, om daaruit — zonder *eenige* opgave van logisch verband of natuurlijken zamenhang — af te leiden de navolgende conclusie: „nu springt van zelf in het oog, dat de Chinezen dan ook in *geen anderen* toestand, noch in eenige hoogere verhouding tegenover ons moeten komen dan als tusschenhand voor den groothandel, debitanten van die tweede hand aan de consumenten, opkoopers van die voortbrengselen van den vrijen arbeid of van de natuur, welke op de markt gewild zijn, en als ambachtslieden; — maar dat zij nimmer concurrent mogen zijn van den Europeaan, in alles wat deze als voor *zijn* doel dienstig kan beschouwen, en nimmer in de gelegenheid moeten worden gesteld, om van de kapitalen, die zij van de aan hen overgelaten industriën overhouden, op de markt van den Europeschen wereldhandel, en nog minder op het zoo beperkte terrein van emplooi voor de Europesche kapitalen in landbezit, daartegen te concurreren om deze te verdringen."

Het éénige wat bij de lezing dezer woorden „van zelf in *onze* oogen springt" is dat de schrijver voor de mededinging der Chinezen een benaauwdheid gevoelt die maar één redelijken grond hebben kan: zijn overtuiging hunner meerderheid *ook* op het terrein van het landbezit. Deze overtuiging, *indien* zij gegrond is, is meer schrikwekkend voor Europesche wereldhandelaars en landbezitters dan voor het algemeen.

Daarna volgt de passage over het „koken des bloeds bij 't aanschouwen der verlakte wagens van rijke Chinezen en der magere Europeanen". Indien nu *alle* Chinezen verlakte wagens hadden en *alle* Europeanen vermagerd waren, zou wel niet des schrijvers verontwaardiging, maar toch zijn medelijden verklaarbaar zijn, doch ieder weet dat Batavia rijk is aan arme Chinezen, en dat ook vele Europeanen zich in het bezit van verlakte wagens verheugen. De tegenstelling kan dus even goed worden omgekeerd.

Eindelijk gaat de schrijver tot stellige beschuldigingen tegen de Chinesche landbezitters over, doch ook deze zijn van zoo algemeenen en geheel onbewezen aard, dat ze door een eenvoudige ontkentenis omvergeworpen worden. De eerste is natuurlijk de afgezaagde beschuldiging van *knevelarij der bevolking*, welke de schrijver zelf eenige bladzijden te voren als volkomen valsch verworpen had. Dat er onder de Chinesche landheeren enkelen zijn die van de bevolking meer vorderen dan hun verschuldigd is, of zich met knoeijerijen ten haren nadeele ophouden, is zeer waarschijnlijk; maar dezelfde waarschijnlijkheid bestaat omtrent de Europesche landheeren. Het is belagchelijk in alle Europeanen edele menschenvrienden, en in alle Chinezen bloedzuigers of schurken te zien. Het goede en slechte element zal wel bij beiden in ongeveer gelijke verhouding staan.

Het is een — ook door onzen schrijver — erkend feit, dat de inlandsche bevolking zich zelden of nooit over de Chinesche eigenaren of huurders, en *niet* zelden over de Europesche landheeren komt beklagen, en dit schijnt tot de natuurlijke gevolgtrekking te nopen dat zij door de Chinezen beter behandeld wordt. Neen — zegt de schrijver — het bewijst juist het tegendeel. „Weten zij, die zoo spreken, dan niet welke middelen de Chinezen bezigen om de uiting van bezwaren door de bevolking te onderdrukken, en dat zij in zulke gevallen niet aarzelen, om aan de eene zijde, door groote opofferingen een weerstandbiedend *medium* aan den voortgang dier uiting in het leven te roepen, waartegen deze zich uitput, terwijl ze aan de andere zijde, wanneer enkele personen eene hun onaangename oppositie volhouden, middelen hebben om zulken raisonneurs het stilzwijgen op te leggen?" Het middel om klagten der bevolking door „groote opofferingen" tegen te gaan komt ons zeer juist gekozen en hoogst edelmoedig voor, wanneer de schrijver ten minste bedoelt opofferingen ten behoeve der klagende bevolking, en niet omkooperij van Europesche ambtenaren, hetgeen een even zware als ligtvaardige beschuldiging zoude zijn, die niet verwacht kan worden van wie een zoo verheven denkbeeld van Europesche zedelijkheid heeft. Of is deze laatste welligt het uitsluitend voorregt van Europesche *landeigenaars?* De andere insinuatie — het opleggen van stilzwijgen aan raisonneurs door *middelen* wier aard niet wordt opgegeven — is goed om kinderen bang te maken. De misdaden van *enkelen* zijn geen ernstig argument tegen een geheele Maatschappij. Of is er *nooit* gebleken van afschuwelijke mishandelingen en verregaand misbruik van gezag, door *Europesche* landheeren of fabriekanten gepleegd? Men straffe de misdadigers, maar men werpe hun schuld niet als een schandvlek op de natie waartoe zij behooren. Deze redenering des schrijvers bewijst op 'nieuw, dat men uit „wel geconstateerde daadzaken" — *hier* de mindere klagten der bevolking tegen Chinesche dan tegen Europesche landeigenaars — *alles wat men wil* afleiden kan. Want het is *ontwijfelbaar* dat — ware de verhouding der klagten omgekeerd — men niet zoude hebben nagelaten haar als een *afdoend* argument tegen het Chinesche landbezit te doen gelden.

Dat uit zekere districten in het jaar 1853 vele buffels en paarden gestolen en over een onder Chineesch beheer staand land vervoerd geworden zijn, moet strekken *ten bewijze* dat bij Chineesch landbezit geen goede policie van Gouvernementswege mogelijk is! De Chinesche landeigenaar zou hulp en schuilplaats plegen te verleenen aan misdadigers! Met welk *doel* vragen wij. Brengt dan zijn *belang* niet evenzeer als dat des Europeaans mede liever een bevolking van brave en arbeidzame landbouwers op zijn land te hebben dan een troep dieven en moordenaars?

Men zie eens in welke bogten de schrijver zich wringen moet om zijn stelling, het nadeelige van den landeigendom der Chinezen uit een oogpunt van *algemeen* belang, vol te houden. Eerst was ons medegedeeld, dat de Chinezen veel hoogere prijzen dan de Europeanen voor landen besteden kunnen, omdat zij minder behoeften hebben; vervolgens dat hun hoofddoel is zich te wentelen in „epicuristisch genot"; daarna wordt beweerd, dat alle landen onder Chineesch beheer in waarde *achteruitgaan* — hetgeen dus de Chinesche landeigenaren met verdubbelde snelheid zou moeten leiden tot een *zekere ruïne;* daarna komt dat de Chinesche landerijen *thans* hoogere prijzen behalen dan vroeger (dat een onloochenbare waarheid is) — ten gevolge van het *vroeger* gebrekkige muntstelsel!! Het is inderdaad treurig een kundig en eerlijk man in zulke verwarringen en tegenstrijdigheden te zien vervallen, alleen omdat hij zich heeft laten overmeesteren door een *vooroordeel*, en omdat hij het belang *des algemeens* verwart met het *bijzondere* belang van hen, die van de concurrentie der Chinezen voor het verkrijgen van landbezit gaarne bevrijd zouden zijn.

En dit is te meer te betreuren omdat de eind-conclusie des schrijvers, geheel niet in overeenstemming met zijn voorgaand betoog, zeer gematigd en aanneembaar is — hij stelt namelijk voor de Chinezen, waarop het grootste gedeelte der Europesche burgerlijke- en handels-wetgeving reeds is toegepast, mede te onderwerpen aan de bepalingen dier wetgeving wat den persoon en de erfopvolging betreft. Hierdoor zal hun de bevoegdheid worden ontnomen om van hun vaste goederen *majoraten* te maken — hetgeen het éénige *gegronde* bezwaar is wat tegen den Chineschen landeigendom, in zijn tegenwoordigen toestand, kan worden aangevoerd. En de aanneming van dit voorstel is te wenschelijker, omdat thans omtrent het Chinesche erfregt een groote onzekerheid en verdeeldheid van gevoelen bemerkbaar is, die b. v. het bestaan der *legitieme portie* ten hunnen opzigte nu eens heeft doen aannemen en dan weder verwerpen. Wij gelooven met den schrijver dat deze hervorming nuttig en ligt uitvoerbaar zoude zijn. Maar hoe zijn heftige en onbegrensde veroordeeling van Chineschen landeigendom zich daarmede tevreden stellen kan, is moeijelijk te begrijpen.

Indien wij bijzonder op deze brochure de aandacht hebben gevestigd, dan is het omdat haar schrijver als de tolk kan worden beschouwd van alle ijveraars tegen het landbezit der Chinezen op Java. Vruchteloos zou men elders krachtiger argumenten dan de zijne zoeken — alle lossen zich op in nevelbeelden die slechts één werkelijkheid verbergen: de zucht om zich te ontdoen van een lastige concurrentie. Zoozeer nu de vrije concurrentie bijzondere personen benadeelen kan, zoozeer — of liever, in veel hooger mate — *bevoordeelt* zij het algemeen, en alleen het voordeel des algemeens moet — *na* de handhaving des regts — bij den wetgever in aanmerking komen.

Na de handhaving des regts, omdat geen algemeen belang *deze* kan overwegen. En nu vragen wij of het *regtvaardig* zijn zoude door maatregelen, die op welke wijze dan ook tot wering van Chineschen landeigendom zouden leiden, de waarde van alle particuliere landerijen plotseling te doen dalen, en dus in werkelijkheid aan de tegenwoordige eigenaars, zoowel Europeanen als Chinezen, een zeer aanzienlijke schade toe te brengen *zonder* schadeloosstelling? Deze zelfde vraag werd reeds in 1854 in de Tweede Kamer door den Minister Pahud tot den afgevaardigde Rochussen gerigt, en bleef *onbeantwoord.* Natuurlijk — want alleen een outkennend antwoord zoude mogelijk zijn. De te lijden schade is niet loochenbaar, de daad van willekeur die haar zoude toebrengen is (tegenover de tegenwoordige landeigenaren althans) niet verdedigbaar — en is er, onder de vijanden van het Chinesche landbezit, iemand consequent en waanzinnig genoeg om te beweren dat de schade dier landeigenaren door de Regering zal behooren te worden vergoed?

Ten slotte. Is het geen kleingeestig en onbillijk standpunt, waarop men zich plaatst, wanneer men de Chinezen en inlanders beide slechts als *werktuigen* beschouwt, die aan eenige op Java gevestigde Europeanen en „aan de vermeerdering van het Westersche wereldkapitaal" moeten worden dienstbaar gemaakt? Wie geeft ons het regt om aan rustige en arbeidzame burgers van den Staat een bevoegdheid te ontzeggen, die hun nooit betwist geworden is? En is er een beter middel denkbaar om de gehechtheid der Chinezen aan het Nederlandsch gezag te verzwakken, en den steun dien wij in tijd van nood bij hen vinden zouden omver te werpen, dan een voor hen zoo hatelijke maatregel als het verbod van landbezit?

Vurig wenschen wij dat de Regering hier en in Nederland zich door geen schijnredenen zal laten verleiden tot een besluit, dat even onregtvaardig als schadelijk voor het algemeen en onstaatkundig zoude zijn.

H.

Batavia.

19 October 1864.

Bij het ter perse leggen dezer courant was omtrent de komst der van Singapore verwachte mailboot nog niets bekend.

Aan onze particuliere correspondentie van Borneo's Westkust ontleenen wij voorloopig het volgende:

De verwachting, dat de vijand van verdere aanvallen afgeschrikt zoude zijn, heeft zich niet verwezenlijkt. Reeds op den 11den September werd de inlandsche benting *Banin* door hem aangetast, en vermits de overmagt der aanvallers te groot was, zijn de in die benting geposteerde inlandsche hulptroepen bedaard naar de hoofdplaats teruggetrokken. Toen de vijand digterbij kwam, werd hij nogtans door de *Celebes* en *Onrust* zoo hartelijk begroet, dat hij het verkieslijk achtte zijn stelling weder meer achterwaarts te nemen. Men verwachtte evenwel een nieuwen aanval tegen den 15den dezer, zijnde het tijdperk der volle maan.

De bekomen versterking aan land- en zeemagt heeft aan de bevolking in het Sintangsche moed en vertrouwen ingeboezemd, zoodat op haar krachtige ondersteuning bij een vernieuwden aanval des vijands gerekend worden mag.

Een sterke daling van het water in de Melawie heeft de gelegenheid verschaft om de *Kapoeas* te ligten en naar Sintang terug te brengen; een daartoe benoemde commissie heeft dit vaartuig de kosten van reparatie waardig gekeurd. Thans zitten de *Tjingrana* en de *Barito* tengevolge van laag water beneden Sintang vast, doch vermits de bevolking daar op onze hand is en de schepen goed bewaakt worden, bestaat er voor die booten geen vrees.

De van verlof teruggekeerde Assistent-Resident Kater, die zich vroeger reeds in de Sintangsche en Kajangsche zaken zoo gunstig onderscheiden heeft, is te Pontianak aangekomen en ter beschikking van den Resident Wijnen gesteld. Het doel zijner zending derwaarts, waarvan in de *Javasche Courant* niets wordt vermeld, schijnt geheim te zijn.

De cholera heerscht ter Westkust van Borneo en heeft reeds vele offers gevorderd.

Men deelt ons mede dat van de 500 aandeelen in de N. I. Spoorweg Maatschappij, waarvoor onlangs eene inschrijving werd opengesteld, op geheel Java slechts 60 aandeelen zijn kunnen geplaatst worden.

Wij ontkennen niet dat er veel waars kan gelegen zijn in de opmerkingen die wij ten aanzien van bedoelde inschrijving hier en daar hebben hooren opperen, namelijk:

dat men gaarne zoude hebben medegewerkt om de N. I. Spoorweg Maatschappij te helpen tot stand brengen, doch dat nu eenmaal het bestaan dier Maatschappij verzekerd is de hulp van Indische kapitalisten niet meer vereischt wordt;

dat, sedert het bekend is dat de aandeelen in de Spoorweg Maatschappij op de Amsterdamsche beurs tot belangrijk beneden pari verkrijgbaar zijn, het wel niet te verwachten is dat zich hier vele inschrijvers zullen aanbieden om die aandeelen tot pari-koers over te nemen;

dat men hier in den regel betere renten van zijn geld maakt dan de rente van $4^1/_2$ pCt. welke door den Staat over het kapitaal der Spoorweg Maatschappij gegarandeerd is;

dat het Bestuur der Spoorweg Maatschappij op veel te kostbaren voet is ingerigt, hetgeen niet anders dan ten nadeele van de belangen der aandeelhouders strekken kan; en eindelijk:

dat op Java de middelen ontbreken om voor belangrijke sommen deel te nemen in Maatschappijen, wier aandeelen gaandeweg volgefourneerd moeten worden.

Maar hoe veel waars in deze opmerkingen ook moge gelegen zijn, toch betreuren wij het zeer dat men, ter wille van de zaak welke het hier geldt, de handen niet een weinig meer eendragtig ineén heeft geslagen. Ziet men dan niet in welk een krachtig wapen het mislukken der onderwerpelijke inschrijving worden kan in handen van de vijanden van den aanleg van spoorwegen op Java? Hoe zal die partij juichen, nu het blijkt dat van de opgewondenheid van vroeger niet zooveel sympathie voor het intusschen reeds aangevangen werk is overgebleven, dat de *voor Indie special gereserveerde aandeelen* in de Spoorweg Maatschappij zijn kunnen geplaatst worden!

Het lijdt dan ook geen twijfel dat de indruk, dien dit feit in Nederland zal teweeg brengen, zeer ongunstig op de spoorwegzaak in het algemeen zal terugwerken, en het bijeenbrengen van de noodige fondsen voor den aanleg van de niet gegarandeerde lijn Batavia-Buitenzorg zeer zal bemoeijelijken.

Batavia. — Op 17 October jl. is alhier overleden de generaal-majoor, chef over de geneeskundige dienst in Nederlandsch-Indië, Geerlof Wassink.

Den 30sten Mei 1811 te Utrecht geboren, onderscheidde hij zich reeds op jeugdigen leeftijd door zijne neiging voor het vak der geneeskunde, en trad op 24 Januarij 1829 in dienst als kweekeling bij het hospitaal aldaar.

In de maand October van datzelfde jaar benoemd tot officier van gezondheid der 3de klasse bij de marine, werd hij in Februarij 1830 in dienzelfden rang overgeplaatst bij de troepen en hospitalen in Nederlandsch-Indië.

Gedurende zijne loopbaan in deze gewesten heeft hij zich immer doen kennen als iemand, die in zijn vak meer dan gewone talenten bezat.

Van 1830 tot 1839 is hij bestendig op de buitenposten, en meestal op het tooneel des oorlogs werkzaam geweest.

In het laatst van 1835 benoemd tot chirurgijn der 2de klasse, werd hij in het jaar 1839 bij besluit van 4 December no. 3 bevorderd tot chirurgijn-majoor.

Als zoodanig heeft hij verscheidene jaren in de moeijelijkste tijden van oorlog en ziekte op Sumata's Westkust achtereenvolgens doorgebragt, en onder het doorstaan van vermoeijenissen en ontberingen vele en belangrijke diensten bewezen; dientengevolge oogstte hij van den toenmaligen chef over de geneeskundige dienst in Nederlandsch-Indië den lof in van een der verdienstelijkste en kundigste chirurgijn-majoors te zijn.

Na in den loop van 1843 bij het garnizoen te Willem I (Ambarawa) overgeplaatst te zijn, werd hij in 1844 belast met de civiele en militaire geneeskundige dienst te Amboina, doch reeds in Februarij van het daaropvolgende jaar naar Java opgeroepen, vervolgens op het laatst van 1846 benoemd tot dirigerend officier van gezondheid der 2de klasse, en belast met de direktie der geneeskundige dienst in de 3de militaire afdeeling op Java.

In ditzelfde jaar versierde Z. M. de Koning hem met het onderscheidingsteeken, bij Hoogstdeszelfs besluit van 19 November 1844 no. 46 ingesteld, en zulks voor langdurige dienst als officier.

Aan de expeditiën tegen Bali in de jaren 1848 en 1849 nam hij een werkzaam deel.

Bij besluit van 27 October 1848 no. 8 werd hij buitengewoon bevorderd tot dirigerenden officier van gezondheid der 1ste klasse, en zulks ter belooning voor uitstekende diensten bij gelegenheid van de 2de Balische expeditie bewezen, zoowel in de zorgvuldige voorbereiding van alles, wat tot dit belangrijk gedeelte van de dienst betrekking heeft, als in de verpleging der gewonden, met dat gunstig gevolg dat van de 115 zwaar gewonden slechts 8 zijn overleden, en dat nog wel kort nadat zij aan boord van het hospitaalschip waren aangebragt.

Voor zijn gedrag bij de 3de Balische expeditie in 1849 werd hij bij besluit van Zr. Ms. van 11 December 1849 no. 44 benoemd tot ridder der 4de klasse van de militaire Willems Orde.

Omstreeks dien tijd werd hij in de 1ste militiare afdeeling op Java overgeplaatst en met de geneeskundige direktie aldaar belast, en in het laatst van het jaar 1853 benoemd tot kolonel, chef over de gemeeskundige dienst in Nederlandsch-Indië.

Achtereenvolgens mogt hem de eervolle onderscheiding te beurt vallen, van door Z. M. den koning te worden benoemd:

bij H. D. besluit van 15 December 1852 no. 43, tot ridder van den Nederlandschen Leeuw, en bij H. D. besluit van 15 November 1856, tot kommandeur der orde van de Eikenkroon;

terwijl hem vergunning werd verleend tot het aannemen en dragen van de versierselen;

(bij Z. M. besluit van 24 Mei 1856 no. 105) van kommandeur der Groot hertogelijk-Saksische huis-orde der waakzaamheid of van den witten valk,

(bij Z. M. besluit van 9 Februarij 1859 no. 61) van kommandeur der 2de klasse der orde van Albrecht van Saksen, en

(bij Z. M. besluit van 2 April 1861 no. 50) van het ridder kruis der orde van Frans Joseph, hem door den keizer van Oostenrijk geschonken.

Na een onafgebroken verblijf van ruim 25 jaren in Indië zag hij zich in het begin van 1856 verpligt ten gevolge van ziekelijke ligchaamsgesteldheid een tweejarig verlof naar Nederland aan te vragen.

In het begin van 1857 alhier van verlof teruggekeerd, trad hij in Mei van dat jaar weder op als chef over de geneeskundige dienst in Nederlandsch-Indië en werd hem bij Koninklijk besluit van 5 Mei 1862 no. 72, den rang toegekend van generaal-majoor.

In deze zeer aanzienlijke betrekking bleef hij steeds met den meesten lof en ijver werkzaam, totdat zijn plotseling overlijden hem aan zijn hoogst nuttigen werkkring ontrukte.

Zijn stoffelijk overschot werd in den namiddag van den 17den dezer van hier naar het hem toebehoorend landgoed Penoembeng in de omstreken van Batavia overgevoerd, en op verzoek van de wedawe aldaar ter aarde besteld.

In de laatste dagen van zijn leven van zijn verlangen hebbende doen blijken, om bij eventueel overlijden zonder militaire honneurs te worden begraven, zoo werd die wensch geëerbiedigd.

Met roem behoort nog te worden melding gemaakt van het vele goede en nuttige, door hem verrigt in het belang en ter verbetering van 's lands militaire hospitalen in Nederlandsch-Indie en tot de instandhouding en den bloei van de instelling der zoogenaamde doctors-djawa of inlandsche geneeskundigen en vaccinateurs.

De staat verliest alzoo in hem één zijner trouwste dienaren, en de geneeskundige dienst een zijner meest kundige en verdienstelijke hoofdofficieren.

— Van gouvernementswege is te Batavia openbaar uitbesteed de dadelijke levering in 's lands pakhuizen aldaar, ten behoeve van de mijnwerkers te Pankalpinang (Banka), van rijst, goeniezakken en klapper- en katjang-olie, en zulks tegen betaling:

voor de rijst van ƒ 7,20 de picol:

voor de goeniezakken van ƒ 0.47 het stuk;

voor de klapper-olie van ƒ 0.99 de Bataviasche kan;

voor de katjang-olie van ƒ 0.72 de Bataviasche kan.

— Gedurende de maand Augustus 1864 is aan inkomende en uitgaande regten op Java en Madura ontvangen eene som

van		ƒ 1.034.362:51
de ontvangst over de acht eerste maanden van 1864 bedraagt		„ 5.669.695:82
Hieronder is echter begrepen:		
aan fictieve regten op uitgevoerde gouvernements producten	ƒ 1.581.339:51	
aan terugbetaalde regten	„ 65.473:45	„ 1.646.812:96
zuivere ontvangst		ƒ 4.022.882:86

Gedurende de eerste acht maanden van 1864 is dus minder ontvangen dan over dat zelfde tijdvak:

in 1862	ƒ 1.324.067:34
„ 1863	„ 1.045.575:48

— Per stoomboot *Oenarang*, kapitein Kramer, zijn den 16den October 1864 door het postkantoor verzonden:

per overland-mail, via Marseille		10516 adressen;
do. Triëst		1142 „
do. Southampton		148 „
		11806 adressen;
naar Singapoer	1522	
do. Banka	467	
do. Palembang	645	
do. Riouw	310	
		2944 „
Totaal		14750 adressen.

VERLAG omtrent de werkzaamheden aan den spoorweg van Samarang naar de Vorstenlanden.

Stationsterrein-Samarang O. Z. Zeestrand.

Van het terrein moet vooreerst ± 12 bunder worden opgehoogd, gemiddeld met 120 el. Die werkzaamheden zijn begonnen den 25sten Mei jl. en daarvan zal nu de helft voltooid zijn. Het kanaal langs het station is nagenoeg gereed, doch moet nog uitgediept worden. Handbaggermolens worden spoedig uit Holland verwacht.

Men is bezig met de woning van den stations-chef te maken, die aanvankelijk moet dienen tot bureau van den hoofdingenieur.

De steenen voor de verschillende gebouwen van dat station zullen op het terrein worden gebakken. Eene proef heeft aangetoond, dat de klei daarvoor zeer goed is. Dientengevolge zijn steenovens en droogloodsen opgerigt en is met het bakken een aanvang gemaakt.

In de timmermans-werkplaatsen worden de houtwerken voor de gebouwen van de 1ste sectie gemaakt.

In de laatste maanden werkten dagelijks op dat terrein, aan het ophoogen, gemiddeld 600 man, in de timmermans-werkplaatsen werken 4 bazen en 50 à 70 knechts.

De aardewerkers worden per teerl. el betaald. De timmerlieden zullen nu ook op stuk, de metselaars op teerl. el werken.

1ste SECTIE.

Samarang — Kedoeng—Djattie.

De brug, welke over de Torbaija-rivier moet worden gelegd, is outworpen en de teekening daarvan met die van het verleggen der Torbaija-rivier en de Kalie Gaweh goedgekeurd door Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal, bij besluit dd. 16 September, no. 12.

Van deze brug zullen over eerstdaags de damplanken van de kuip geheid zijn.

De aardebaan is gereed over eene lengte van ± 12000 el, en nog over 3500 el onderhanden.

Deze maand zal de aardebaan gereed zijn tot Tannoeng; 1000 à 1400 man werken daar dagelijks; zij worden betaald per teerl. el in de baan gemeten.

In sommige kali's, welke den spoorweg doorsnijden is goede ballast; deze wordt daaruit gegraven en op de aardenbaan nedergelegd.

De aardebaan is van Kedong-Djatti tot Tangoeng door het bosch gekapt en met den aanleg daarvan is van Tangoeng in de rigting van Kedoeng-Djatti begonnen.

In laatstgemelde plaats is ook eene veld-steenbakkerij opgerigt, nadat proeven hadden geleerd, dat waarschijnlijk ook daar goede steenen kunnen worden gebakken.

In de rivier de Toentang wordt zeer goede ballast in groote hoeveelheid gevonden; zij wordt uit de rivier gegraven en op het terrein gebragt, om later naar den weg vervoerd te worden.

Hier werken gemiddeld ± 375 man en tot nog toe heeft men ook daar een voldoend aantal arbeiders kunnen verkrijgen.

2de SECTIE.

Kedoeng-Djatti — Solo.

Verschillende rigtingen zijn van deze sectie onderzocht en gedeeltelijk gewaterpast, 't geen een moeijelijk werk was.

Een tracé van Kedoeng-Djatti oostwaarts in de rigting van Mongot en daarna zuidwaarts naar Solo schijnt het voordeeligste te zijn.

Hoewel de lijn wat langer wordt dan een weg die eene meer regte rigting heeft, zoo werden steile hellingen en groote grondverplaatsingen vermeden, en zal deze rigting de voorkeur verdienen, en wat de kosten van aanleg en wat die van exploitatie betreffen.

3de SECTIE.

Solo — Djokdjo.

Te Soerakarta en omstreken is het terrein in de rigting van Djokdjo verkend en opgenomen.

Verschillende rigtingen zijn bij Solo onderzocht; die ten westen der stad bood de meeste voordeelen aan en wordt nu opgemeten en gewaterpast.

De hoofdrigting van Delangoe zal zijn de groote weg van Solo naar Djokdjo, en de spoorweg waarschijnlijk ten zuiden van den weg blijven.

4de SECTIE.

Tempoeran — Willem I.

De opmeting en waterpassing van deze sectie worden verrigt.

Het voorloopig tracé is als grondslag aangenomen, maar het zal waarschijnlijk veranderd en naar men vertrouwt verbeterd kunnen worden.

Het zoeken van het voordeeligste tracé, wat aanleg en exploitatie betreft, is in dat terrein hoogst moeijelijk en vordert veel studie en arbeid.

Spoedig worden uit Holland verwacht: twee werklokomotieven, kruiwagens, werktuigen voor de werkplaatsen, gereedschappen, spoorstaven, dwarsliggers, en vele andere hulpwerktuigen en magazijns-goederen.

Behalve de bereide dwarsliggers, die uit Europa worden verwacht, zijn hier kontrakten gemaakt voor de levering van: 10000 ijzerhouten dwarsliggers, 9042 djatti dwarsliggers en 5120 hak dwarsliggers.

(*Java Courant.*)

Soerabaija, 12 October 1864. Het aantal huizen gisteren door den brand te Plembongan geheel of gedeeltelijk vernield, bedraagt 92; omtrent de daardoor veroorzaakte schade is nog niets met zekerheid bekend. Het mag een geluk geacht worden, dat men den gelijktijdig uitgebroken brand in de kampong Pesapen (en niet Krambangan, zoo als eerst het gerucht liep) zoo spoedig meester is kunnen worden, dewijl al de assistentie zich vereenigd had bij den grooten brand; in Pesapen heeft de verwoesting zich tot drie huizen bepaald.

Soerabaija, 14 Oct. 1864. In den namiddag van den 9 dezer heeft een inlandsch meisje van ongeveer 10 jaar oud, de woning harer ouders in de kampong Kajong verlaten om op den weg te gaan spelen. Toen bij het vallen van den avond het kind niet terug kwam, gingen hare ouders met vele andere kampongbewoners uit, om haar te zoeken, doch te vergeefs. Den geheelen volgenden dag werd eveneens vruchteloos naar haar gezocht, totdat men tegen den avond haar lijk in eene diepe waterleiding vond: hoogst waarschijnlijk was het kind mer baden verdronken; uiterlijke teekenen van gepleegd geweld waren niet te bespeuren. (*Oostpost.*)

Pasoeroean, 12 October 1864. Naar wij vernemen zal op den 17 dezer de jaarlijksche optogt en offering aan den vuurspuwenden berg Bromo door de Tengersche bevolking plaats hebben. Deze plegtigheid is zeer bezienswaardig. (*Pass. N. en Adv. blad.*)

Nederland.

Amsterdam, 15 Augustus. Donderdag ll. werd hier het 50jarig bestaan van het Nederlandsch Bijbelgenootschap door de algemeene vergadering feestelijk herdacht. Ten half elf ure werd in de Nieuwe Kerk op den Dam, ten aonhoore eener talrijke schare, de openbare feestrede uitgesproken door prof. F. J. Domela Nieuwenhuis en afgewisseld door orgelspel en vierstemmig koraalgezang. In die rede, waarvan de druk ten behoeve der leden des genootschaps is toegezegd, werd voornamelijk eene breede schets geleverd van het vele goede, dat door die inrigting in het belang van kerk, staat en wetenschap is tot stand gekomen; o. a. is het aan haar, dat men de kennis der talen van den Oost-Indischen Archipel, behalve het Maleisch, voor het meerendeel te danken heeft. Het gezang werd uitgevoerd door kinderen uit het diakonie-weeshuis der Hervormden, met begeleiding van hunne eigene hoornmuziek en strekte hunnen leermeesters, de HH. Martens, Sieveking en Stutterheim, allezins tot eer. Na afloop van deze bijeenkomst werd in kerk der Doopsgezinden de algemeene vergadering geopend.

Uit de verslagen bleek, dat het genootschap tegenwoordig in 121 afdeelingen, ongeveer 6000 leden en 3000 begunstigers telt, en in het afgeloopen boekjaar 38,254 boekdeelen verspreid heeft. In vijftig jaren bedroeg dit getal bijna een millioen. Behalve Dr. B. M. Matthes, te Makassar, door wien het Evangelie van Matth. in Makassarsch en Boegineesch is uitgegeven, is een Maleische bijbelvertaler, de Heer H. C. Klinkert, op Riouw gevestigd. Naar de Soendalanden vertrok met hetzelfde doel Dr. W. H. Engelman; en de afgevaardigde voor het Bataksch, Dr. H. N. v. d. Tuuk, gaat eerlang naar Bali. Bij de uitbreiding van het magazijn en de administratie wordt een eigen gebouw van eenigen omvang noodig, en het hoofdbestuur heeft daartoe bijdragen verzocht van de Protestanten in het geheele vaderland, om zoodoende tevens een waardig gedenkteeken van het halveeeuwfeest voor te bereiden; immers de fondsen des genootschaps zijn tot andere doeleinden bijeengebragt en daarvoor ook

BIJVOEGSEL BATAVIAASCH HANDELSBLAD.

Woensdag 19 October 1864. N°. 112.

geheel benoodigd. De voorstellen, die voorts in behandeling kwamen, betroffen enkel de wijze van stemmen ter algemeene vergadering, waarin geene verandering werd gebragt. Tot hoofdbestuurders werden verkozen: De Heeren G. Obreen, P. J. J. Mounier, C. S. Adama van Scheltema, prof. W. Moll, C. Kerbert, en J. J. der Kinderen (die als penningmeester herkiesbaar was). De feestdag werd besloten met een vriendenmaaltijd in den tuin *de Keizerskroon*, opgeluisterd door de hoornmuziek der weezen, en waarbij de algemeene eendragt, die het genootschap kenmerkt, zich in hartelijke feesdronken openbaarde.

Den volgenden dag begaven zich drie leden der feestcommissie naar Boekenrode, bij Haarlem, om den voorzitter, onzen geachten burgemeester, een feestgeschenk van zijne medehoofdbestuurders aan te bieden. Van de sierlijke bijbeluitgave, ter gelegenheid van het vijftigjarig bestaan des genootschaps verschenen, was een exemplaar met bijzonderen smaak en pracht ingebonden door den heer D. G. van Bommel en door den algemeenen secretaris van eene opdragt op perkament in goud en kleuren voorzien, om den heer Messchert van Vollenhoven ter blijvende herinnering te strekken aan een feest, waaraan zijne ongesteldheid hem tot aller leedwezen had verhinderd persoonlijk deel te nemen.

Engeland.

Londen, 17 Augustus. Baron Bentinck en de Heer G. Ralston hebben dezer dagen aan de Nederl. legatie de ratificatien uitgewisseld van een wederkeerig tractaat van vriendschap, koophandel en scheepvaart tusschen de gouvernementen der Nederlanden en van de republiek Liberia.

— Ll. Zondag heeft zich eene deputatie van Israelieten uit Triëst bij sir Mozes Montefiore op zijn landhuis nabij Ramsgate vervoegd tot het aanbieden van een allerprachtigst boek, bevattende het adres van dankzegging van een 1000tal geloofsgenooten te Triëst, wegens de pogingen, door hem zoo in Azie als in Afrika in het werk gesteld tot verbetering van het lot der Joden in die oorden.

— In overeenstemming met de dezer dagen medegedeelde opgaaf van de vermeerdering der invoeren van katoen gedurende de laatstverloopen maanden, wijst ook het jongste verslag van de onderstands-commissie voor de noodlijdende fabriekplaatsen in Lancashire eene belangrijke vermeerdering van de bedrijvigheid in die streken aan. Het getal der den vollen werktijd arbeidende fabriekarbeiders, hetwelk in Jan. jl. slechts 210,739 bedroeg, is in Junij tot 288,869 en in Julij tot 292,448 geklommen. Daarentegen is het getal dergenen, die slechts gedurende een gedeelte van den werktijd arbeiden, sedert Jan. jl. van 125,856 tot 67,660 gedaald. Den laatsten Julij waren in die fabriekdistricten niet meer dan 101,568 werklieden nog zonder arbeid, tegen 105,161 in Junij, en tegen 158,653 in Jan. jl. Het getal dergenen, die op verschillende wijze ondersteuning ontvangen, is sedert Jan. van 468,610 tot 96,295 gedaald; dat is slechts het dubbele van het getal bedeelden in gewone tijden van welvaart.

— Aan het station te Brighton is gisteren ochtend een in beweging gebragte goederentrein door een muur gebroken en gedeeltelijk op eene lager gelegen straat gestort; het wordt als een wonder beschouwd dat geen der voorbijgangers is gekwetst, noch een paar huizen, met welke de wagens in geweldige aanraking kwamen, zijn omgevallen.

— Onder de bevolking van het Surrey-kwartier alhier heerscht groote opgewondenheid, doordien ongeveer 1200 arbeiders, die in Commercial Docks aldaar werkzaam waren, gisteren eensklaps geweigerd hebben hun arbeid voort te zetten. Die arbeiders hebben zich in het hoofd gesteld, dat de ondernemers, onder wier leiding zij werken, ten hunne koste groote fortuin maken, en zij verlangen dus hoogere dagloonen. De ondernemers zijn daarentegen van gevoelen, dat zij de werklieden goed betalen en weigeren dus meer te geven. De geheele wijk is nu vol van die arbeiders, die niets anders doen dan hunne pijpjes rooken en over hunne gewaande grieven spreken. Geen der partijen schijnt gezind om toe te geven, en het is dus te vreezen dat de arbeiders, die, indien zij blijven weigeren te werken, spoedig gebrek zullen lijden, tot ongeregeldheden zullen overgaan.

— In den Noor-Amerik. staat Pensylvania is onlangs eene wet door de wetgevende magt gemaakt en door de uitvoerende magt uitgevaardigd, welke het volgende bepaald.

Art. 1. De wet van 12 Junij 1840 wordt mits dezen afgeschaft, in zoo ver zij voorschrijft dat de interest der openbare schuld van dezen staat in baar geld of in daarmede gelijkstaande waarden betaald moest worden. De bedoelde interest zal door de schatkist van den staat voortaan worden betaald in zoodanig papier, als door eenige wet van de Vereenigde Staten is of zal worden verklaard voor wettig betaalmiddel tot kwijting van openbare en particuliere schulden in de Vereenigde Staten.

Art. 2. Het derde artikel der wet van 11 April 1862, waarbij het hervatten der betaling in specie is voorgeschreven, wordt mits dezen ingetrokken.

Eenigen tijd vroeger had de staat New-York besloten den interest zijner staatsschuld voortaan in het gedeprecieerde papiergeld der Unie te betalen; doch voor hem was de verpligting tot betaling in specie niet zoo onbetwist en onbetwistbaar als voor Pensylvania.

Ook de staat Indiana betaalt thans den interest zijner schuld geheel in papiergeld, ofschoon hij zich in der tijd uitdrukkelijk heeft verbonden om zijne buitenlandsche schuldeischers in specie te betalen.

Doch Pensylvania is tot nog toe de eenige van de staten der Unie, die de verbreking der wettelijke verbindtenis jegens zijne schuldeischers in regelmatigen vorm gebragt en bij een wetsartikel vastgesteld heeft.

De *Times* wijst op die handelingen van Indiana en Pensylvania, om het publiek in Europa te waarschuwen tegen het nemen van Noord-Amerkaansche schuldbrieven.

Volgens dat blad zou de wetgevende magt van Pensylvania straks ook wel kunnen goedvinden bij de wet te bevelien en in zeer regelmatigen vorm vast te stellen, dat er in het geheel geen interst uit de schatkist van den staat zal worden betaald.

Dat het meerendeel van het Amerikaansche volk den opregten wensch heeft om de schulden der Unie te betalen en gelooft daartoe ook in staat te zullen zijn, wil de *Times* nog wel toegeven; doch hij voegt daarbij, dat het Amerikaansche volk den vollen last zijner schuld nog niet heeft gevoeld, want dat het, zoodra het eenen termijn interest te betalen heeft, geld uit Duitschland en Nederland ontvangt van lieden, die zich door den lagen prijs der Noord-Amerikaansche schuldbrieven laten verlokken; maar dat het anders zal worden wanneer er geen geld meer uit Duitschland en Nederland zal te bekomen zijn, en dat het voorbeeld van Pensylvania en Indiana, hetwelk in de Ver. Staten thans geene openlijke afkeuring ontmoet, alsdan vermoedelijk door de Unie nagevolgd zal worden.

— Bij Shoeburyness zijn eergisteren de proefnemingen met Armstrongsgeschut voortgezet; op 500 ellen ging het eerste stalen projectiel van 600 pond glad door het in zee voor anker liggende ijzeren doel (verbeeldende den wand van den Warrior); de overige schoten troffen minder juist, welligt ten gevolge van de beweging van het vlot. De van regeringswege daarbij tegenwoordig zijnde commissie was zoo voldaan over de uitwerking van het kanon, dat terstond last werd gegeven om in dit jaar nog vier dergelijke te vervaardigen. Onder degenen, die deze proefnemingen bijwoonden, bevonden zich de graaf van Parijs, de hertogen van Chartres en Montpensier benevens de Prins van Joinville.

— Reeds is gemeld dat de troepen der Noord-Amerik. Unie den 30sten Julij voor Petersburg eene mijn hebben doen springen en door de alzoo verkregen bres de verschansingen der stad binnengedrongen, maar weldra terug gedreven zijn. Volgens de berigten van New-Yorksche dagbladen was die mijn een kunststuk, waarvan de weerga in de geschiedenis der oorlogen niet te vinden zou zijn. Zij was aangelegd onder een fort, hetwelk een garnizoen van 250 man met zes stukken geschut had en als de sleutel van de eerste linie der fortificatiewerken van Petersburg beschouwd werd. Het werk was den 28sten Junij jl. aangevangen onder de leiding van eenen militairen ingenieur van naam en ervaring, den kolonel Pleasants uit Pennsylvania; en den 28sten Julij was het voorspoedig tot stand gebragt. Het bestond in eenen tunnel of onderaardschen gang van 500 voeten lengte en $5^1/_2$ voet diepte, met eene breedte onderaan van 4 en bovenaan van 2 voeten. De tunnel liep tot midden onder het fort; aldaar werd eene groote hoeveelheid buskruid, niet minder dan zes ton, nedergeleid. De ontploffing dezer massa buskruid in den ochtend van 30 Julij had de verwachte uitwerking: eene groote zuil, bestaande uit zand, hout en ander timmerwerk en uit menschen, rees op tot eene hoogte van wel drie honderd voet; van het fort was niets meer overeind en al de manschappen van het garnizoen, bestaande uit ingezetenen van Zuid-Carolina waren omgekomen of gewond.

— Heden ochtend is aan het Camden-station de locomotief van een tot vertrek gereed staanden exprestrein plotseling geborsten en van den viaduct op den weg nedergestort, zonder dat de passagiers, die reeds in de wagens waren gezeten, noch de voorbijgangers eenig letsel bekwamen; alleen de machinist en de stoker zijn gevaarlijk gewond, zoo door den stoom als doordien zij een groot eind weegs werden heengeslingerd.

— Te Hull heeft gisteren een verschrikkelijke brand gewoed, ten gevolge waarvan verscheidene magazijnen eene prooi der vlammen zijn geworden; de schade bedraagt tusschen de £ 50 en 70,000.

— Naar men uit Lissabon verneemt is het oorlogstoomschip *Niagara* der Federalen, gisteren van daar op een kruistogt uitgezeild; men had daar voorts het berigt ontvangen, dat het kaperschip *Florida* der Geconfedereerden op 28 Julij op de hoogte van Bahia het koopvaardijschip Imtican der Unie had bemagtigd; 70,000 doll. in specie, die zich aan boord bevonden, benevens de bemanning, werd van boord genomen en vervolgens het schip in brand gestoken.

Frankrijk.

Parijs, 18 Augustus. De Keizer vertrekt Dingsdag namiddag naar het kamp van Châlons. De Prins Humbert zal er Donderdag aankomen en Zondag 28 dezer met den Keizer te Parijs arriveren.

— Men verzekert, dat een huwelijk het hoofddoel is der reis van Prins Humbert van Savoye naar Frankrijk. Er wordt verzekerd, dat Prinses Anna Murat bestemd is om de schoondochter te worden van Victor Emanuel. Men hecht volkomen geloof aan dit gerucht, ofschoon er sprake is geweest van eene Prinses van Wurtemberg. Het huwelijk van Prins Humbert met de kleindochter van Koning Joachim zou eenige practische voordeelen opleveren, welke men bij eene andere alliantie niet zou vinden. Men is ook overtuigd, dat de kwestie van dit huwelijk, welke door den markies Pepoli, die aan beide familien is verwant, opgelost is, ook de schikking ten gevolge heeft gehad van de Romeinsche kwestie voor de toekomst. De verwijdering van den voormaligen Koning van Napels uit Rome is, naar men zegt, de eenige voorwaarde van die schikking.

— Indien ook al het bestaan der nota is tegengesproken, waarin Frankrijk te Berlijn en te Weenen ten gunste van den Duitschen Bond is opgekomen, dan schijnt er toch, naar men hier op grond van bijzondere mededeelingen uit Weenen beweert, een ander stuk te bestaan, dat niet van gewigt is ontbloot. De Oostenrijksche regering heeft namelijk eene vertrouwelijke depèche aan de overige bondstaten, naar aanleiding van het bezetten van Rendsburg door de Pruisische troepen gerigt. Oostenrijk waarschuwt in die depèche tegen het overdrijven van de strekking van dien maatregel. Volgens den Heer von Rechberg is die van zuiver strategischen aard. Men zal zich herinneren, dat vroeger alleen de bescherming der Pruisische hospitalen als beweeggrond werd opgegeven en wordt daardoor de oplossing van de aangelegenheid der hertogdommen in haar geheel gelaten. Om die reden, gaat de minister in de nota voort, heeft Oostenrijk Pruisens houding ten deze volkomen goedgekeurd, vooral na de daaromtrent door die mogendheid verstrekte inlichtingen. Daarenboven is het, volgens den Heer v. Rechberg, allezins geraden, dat er geene binnenlandsche geschillen in het leven worden geroepen, op een oogenblik dat de beide groote mogendheden over een voor Duitschland zoo voordeeligen vrede onderhandelen.

— Het decreet tot reorganisatie van het beheer van Algerie heeft aldaar, zoo als te voorzien was, een zeer ongunstigen indruk gemaakt. Nu toch die volksplanting reeds sedert zoo vele jaren tot Frankrijk behoort, had men verwacht dat de gemengde regering eindelijk in een burgerlijk in plaats van in een militair bestuur zou worden hervormd. De rol van het leger moest zich thans, meende men, tot het handhaven der orde hebben bepaald. Men ontkent niet dat het gemengde bestuur veel te wenschen overliet, maar juist daarom, en wel omdat het burgerlijk element door het militaire bestanddeel krachteloos was gemaakt, geloofde men dat het geraden ware geweest de leiding der kolonie uitsluitend aan een burgerlijk bestuur op te dragen. Wat zou men wel in Frankrijk zeggen, vraagt men in een bijzonderen brief, indien de prefecten hunne instructien van de maarschalken moesten ontvangen?

Duitschland.

Weenen, 16 Aug. Er worden groote toebereidselen gemaakt, om den Koning van Pruisen op schitterende wijze te ontvangen; men hoopt dat de weersgesteldheid hierop geen storenden invloed zal uitoefenen, al is het dat men groote vrees daarvoor koestert, want sedert eenige dagen stroomt de regen neder van den vroegen ochtend tot den laten avond. Blijft dergelijk weder aanhouden, dan zal bij de ontvangst en gedurende het verblijf des Konings veel worden gemist, waardoor men glans en praal aan de hem te bewijzen gastvrijheid wenscht bij te zetten.

— Te Foggia, in het Venetiaansche gebied, heeft dezer dagen een vrouwen-oproer plaats gehad, ten gevolge van deze aanleiding: De betrekking van vroedvrouw opengevallen zijnde, dongen twee zeer bekwame candidaten naar die plaats, van welke de eene vele vijanden onder hare medebewoonsters van Foggia telde. De gemeenteraad uitsluitend lettende op de getuigenissen en bewijzen van bekwaamheid der beide candidaten en niet in het minst op de meer of minder algemeene welwillendheid, welke zij in hare woonplaats genoten, bepaalde zijne keuze op de mededingster, die zich het minst mogt verheugen over het bezit van de gunst der vrouwelijke bevolking van Foggia. Toen deze laatst bedoelde vernam welk besluit door den gemeenteraad was genomen, liep zij van alle kanten te hoop, verzamelde zich ten slotte voor het gemeentehuis, alwaar op hoogen toon werd gevorderd, dat de gedane benoeming zou worden ingetrokken en de andere candidaat aangsteld. De gemeenteraad voegde zich niet naar den zoo luid uitgedrukten wensch, deed de policie aanrukken, die met zeer veel moeite en slechts na een hevig gevecht met de opgewonden vrouwen de rust kon herstellen. De vrouwelijke belhamels werden gevankelijk weggevoerd en in verzekerde bewaring gesteld.

SCHEEPS-BERIGTEN.

Straat Sunda doorgezeild.

DATUM.	VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.	DATUM.	NAAR.
October 6	Nederlandsch.	Bellatrix	Haacke.	Batavia	5 October.	Amsterdam.
» 10	»	Johanna Maria Christina	Gorter.	»	9 »	»
» 14	Oostenr.	Pillent Elina.	Tomanovisch	Cardiff	12 Mei	Shanghay.
» —	Engelsch	Eva.	Nicholls	Hongkong	18 Augustus	Madras.
» 15	Nederlandsch	Maria Adolfine	Blom	Amsterdam.	8 Julij.	Singapore.
» 17	»	Anna	Bok.	Samarang	14 October.	Amsterdam.
» —	Engelsch	Lord Dalhousie		Hongkong	26 Julij.	Liverpool.
» —	»	Prince of London	Inglis	Liverpool	1 September	Hongkong.
» —	»	Carl	Dow	Macao	15 »	Melbourne.
» 18	»	Colonist	Scaplihong.	Foochow	23 »	Sydney.
» —	Amerikaansch	Endeavour	Doour	»	25 »	New-York.

Aangekomen Schepen te Batavia.

DATUM.	VLAG.	BENAM.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	VAN.	DATUM.	AGENTEN.
October 17	Nederlandsch.	bark	Kinderdijk	Zwanenburg	Cheribon	15 Oct.	G. Buijn & Co.
» —	Nederl. Indisch.	»	Al Alawie	Said Asegaf.	Sumanap	9 »	—
» —	Nederlandsch	schip	Doelwijk.	Hoefman	Rotterdam.	17 Julij	J. Cezard & Co.
» 18	Nederl. Indisch.	stoomb.	Macassar.	Versteeg.	Singkawang	13 Oct.	W. Cores de Vries.
» —	»	»	Singapore	Munnich	Soerabaija.	16 »	»
» —	Nederlandsch.	bark	Batavia	List	Frobolingo		G. Buijn & Co.

Vertrokken Schepen van Batavia.

DATUM.	VLAG.	BENAM.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR.
October 18	Fransch	schip	Vauban	Saupin.	Frankrijk.
» —	Nederlandsch	»	Triton.	Rusman	Nederland.
» —	»	bark	Henriette Gerardina Susanna.	Sissingh	»
» 19	»	schip	Lichtstraal	Wierikx	»
» —	Nederl. Indisch.		Sa-Ena	Mohamad Djassien	Makassar.
» —	Nederlandsch.	bark	Jan Hendrik	Lelijvelt	Soerabaija.
» —	Engelsch.	schip	Victoria	Gregory	Samarang.

In Lading liggende Schepen te Batavia.

VLAG.	BENAM	NAMEN DER SCHEPEN.	TONNEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch.	schip	Maria Elisabeth	1300	Bonjer.	Nederland.	J. Cezard & Co.
»	bark	Mary & Hillegonda*	754	Walters		»
»	schip.	Doelwijk	—	Hoefman		»
»	bark	Batavia*	—	List		G. Buijn & Co.
»	schip	Oceanus	1158	Dirksen	Samarang	Dümmler & Co.
»	bark	Frans & Elise		Niedfeld		Bahlmann & Co.
»	»	Elise Henriette*		Deterding	Nederland	Paine, Stricker & Co.
»	schip	Zes Gezusters*		Rutgers	»	J. F. van Leeuwen & Co.
»	»	Europa*		Lupcke		Wm. Mathieu & Co.
»	bark	H. Liduina	—	van Brink.		Hunter, Houghton & Co.
»	»	Kinderdijk*		Zwanenburg	Nederland.	G. Buijn & Co.
Nederl. Indisch	stoom	Singapore		Munnich		W. Cores de Vries.
» »	»	Macassar		Versteeg		»
» »	brik	Almok Tasam	—	Albabassy.	Samarang	P. Landberg & Zoon.
» »	»	Tjaya Lampong	—	Valberg	Bangkok	»
» »	»	Al Alawie	—	Said Asegaf		—
» »	bark	Alnoer Palembang	—	Abdul Rachman		Coulster.
» »	schoener.	Atiatui Barie.	—	Abdul Sezaf		»
» »	»	Faidul Karim	—	Said Djen.		»
» »	brik	Cheribon Packet.	—	Kaseric		»
» »	»	Hoat Hing	—	Louw Soeij-iang.		»
Engelsch.	brik	Guyon.	145	Gardner		van Slooten, Morgan & Co.
»	bark	Saint Bede	277	Hunter		Pitcairn, Syme & Co.
»	»	Saint Magnus	283	Wals		»
»	»	County of Lanark	—	Butterby		Maclaine, Watson & Co.
»	schip.	Kate Swanton	490	Murdoch		Borneo C. L.
»	bark	Gertrude	180	Dugdale		A. P. Aganoor.
»	»	T. E. Boyd	300	Currie	Australie	Morgan, Melbourn & Co.
Zweedsch.	»	Sophie.	828	Collberg		»
»	brik	Bravo		Nordstrom.		Bahre & Kinder.
Oldenb	schip	Sylphide	450	Ossenbruggen		E. Moormann & Co.
Brem.	bark	Java	787	Dehle		Büsing, Schröder & Co.
Deensch	»	Otto	—	Grönnebeck		Wm. Mathieu & Co.
Amerikaansch	schip	Art Union	749	Thayer.	Rangoon	Tudor Ice Comp.
Hanov.	bark	Wilhelmine	663	Drummond		Büsing, Schröder & Co.

Factorij Schepen zijn aangeduid met een *

Aangekomen.

Samarang, 7 Oct. Sophia Amalia, Lourens, Batavia; 9 Robertus Hendrikus, Mulder, do.; 10 Hugo Grotius, Immerzeel, Rotterdam; 11 Hamb. Nicoline, Winter, Batavia; 12 Fr. Octavie, Warneck, do. Jacoba Cornelia, Jansen, do.

Pasoeroean, 9 Oct. Zw. Oscar I, Larsson, Batavia; 11 Telanak, Popken, do.

Soerabaija, 10 Oct. Vier Gebroeders, Bunk, Batavia; Zvaan, Doekzen, Amsterdam; 13 Eng. Thomas Campbell, Green, Pasoeroean.

Tjilatjap, 12 Oct. IJstroom, Hansen, Batavia.

Vertrokken.

Sumanap, 5 Oct. Nederland & Oranje, Bouwmeester, Tjilatjap.

Soerabaija, 10 Oct. Bantam, Claasen, Panaroekan; 13 Jan Daniel, van IJsendooren, Pasoeroean.

Pasoeroean, 13 Oct. Brederode, Kruijmel, Soerabaija.

Samarang, 10 Oct. Eng. Thomas Mitchel, Mc. Kechnie, Tagal; 13 Anna, Bok, Nederland; Robertus Hendrikus, Mulder, Soerabaija.

Marktprijzen.

Batavia, 19 October 1864.

Koffij, Java *f* 38,— @ *f* 39,50 ℔ picol.
—— Padang niet voorhanden.
Rijst, (WITTE) 1ste kwalit. *f* 175,—.
—— » 2de » » 155,— @ *f* 160,—
—— (CARGA) .... » 130,—.
Suiker (WITTE) No. 16 *f* $16^3/_4$ @ *f* 17,50 ℔ picol afgedaan.
Gom-Elastiek *f* 82,— @ *f* 83, ℔ picol afgedaan.
Arak verkocht @ *f* 75,— ℔ legger.
Javaansche Boonwas *f* 40,— ℔ picol, stil.
Zw. Peper *f* 14,75 @ *f* 16 ℔ picol, afgedaan.
Witte » » 27,— @ *f* 30 ℔ pikol, ontbreekt
Foeli » 20,— @ *f* 25,— ℔ picol, ontbreekt.
Wisselkoers op Holland 6m/d *f* $104^1/_2$ @ *f* 105 pCt.
» » Engeland 6m/z. *f f* $11,12^1/_2$ @ *f* 11,20 ℔ £.
» Singapore *f* 2,69 @ *f* 2,78 ℔ $.
» Hongkong *f* 2,74 ℔ $.
» Calcutta *f* 120,— ℔ 100 Cs. Rs.
Gouvt. trekt @ *f* 108 pCt.

Aangebragte Regalen.

Van Nederland per *Frans & Elise.*

1 kistje gemerkt T H. 285. — 1 pakje gemerkt E M J B. — 1 do. gemerkt A. Thoman Batavia. — 1 do. gemerkt H V S.

Van Amsterdam per *Anna Digna.*

1 kistje gemerkt J. Willingk Batavia. — 1 do. gemerkt H. G. Kennedij Batavia.

Van Engeland per *H. Liduina.*

1 kistje gemerkt T H & C B. 784.

CARGA-LIJSTEN.

Aanvoer.

Van Amsterdam per Ned. schip *Anna Digna*, gez. Ouman, agt. B. Kopersmit & Co.

30 vs. specie, *Gouvernement.* 15 md. bier, 18 led. leggers, 8000 cigaren, 30 vs. boter, 2 kn. tabak, *Gezagvoerder.*

Van Amsterdam per Ned. schip *Frans & Elise*, gez. Niedfeld, agt. Wehry, Wille & Co.

20 kn. shirtings, 24 oxh. wijn, *E. Moormann & Co.* 4 kn. glaswerk, 10 kn. wijn, 50 bn. manufacturen, *B. Kopersmit & Co.* 25 bn. manufacturen, *J. F. van Leeuwen & Co.* 2 kn. katoenen goederen, *Beijnon, Hamacher & Co.* 2 fust. politoer, *M. Ontrop.* 6 kn. manufacturen, *Maintz & Co.* 5 kn. tabakdoosjes, *Bahre & Kinder.* 11 coll. provisien, *Agenten.* 11 kn. manufacturen, 2 do. staalwerk, *Engelhard & Co.* 7 kn. parfumerien, 200 vn., 25 kn. en 25 boss. staal, 40 bn. koffijzakken, 1 kt. garen, 8 kn. modewaren, 206 bn. drills, 97 kn. manufacturen, *Bahlmann & Co.* 100 hammen, 1 kt. rookvleesch, 142 kn. aardewerk, 14 do. glaswerk, 100 do. bitter, 290 do. bier, 3 do. cigaren, 100 do. kaarsen, 7 do. kramerijen, 14 do spiegels, 24 do. aardewerk, 13 do. likeuren, 100 vs. boter, 8 kn. speelkaarten, 36 do. blik, 1 kt. koperwerk, *Agenten.* 3 kn. manufacturen, 1 kt. theeserviezen, 10 vn. bier, 50 oxh. wijn, *Order.* 12 kn. naaigaren, *W. Loonen & Co.* 5 kn. manufacturen, *Dümmler & Co.* 1 kt. aardewerk, 6 kn. manufacturen, 1 kt. parfumerien, 7 kn. kramerijen, *A. Thomann.* 30 oxh. wijn, *L. Platon* 20 kn. bladkoper, *Order.* 10 vs. zilver munt, *N. H. M.* 100 ks. kaas, *Gezagvoerder.*

Uitvoer.

Naar Bushire per Ned. schip *Codan*, gez. Davidson, agt. Bahre & Kinder.

Te Tagal geladen.

4960 pic. suiker, *van der Palm.*

Te Samarang geladen.

8500 pic. suiker, *Johannes.*

Te Batavia geladen.

41 pic. kassia, 48 do. tin, *Nahapiet.* 40 pic. kassia, *Agenten.*

Naar Nederland via Soerabaya per Ned. schip *Philips van Marnix*, gez. van Ruijven, agt. J. Cezard & Co.

3001 pic. specerijen, 800 do. thee, 800 do. tin, 150 do. rotting, *N. H. M.*

Naar Nederland per Ned. schip *Alblasserdam*, gez. Hoen, agt. MacLaine, Watson & Co.

Te Soerabaya geladen.

3001:06 pic. suiker, 1000:60 do. koffij, 150:60 do. rotting, 500:60 do. tin, *N. H. M.*

Te Pasoeroean geladen.

4780:60 pic. koffij, 3501:75 do. suiker, *N. H. M.*

Te Batavia geladen.

150 pic. tin, *N. H. M.*

Naar Nederland via Samarang en Soerabaya per Ned. schip *Robertus & Hendrikus*, gez. Mulder, agt. J. Cezard & Co.

1197 pic. suiker, 200 do. rotting, *Agenten.*

Naar Nederland per Ned. schip *Loevestein*, gez. Hulshoff, agt. J. Cezard & Co.

Te Batavia geladen.

2565 pic. suiker, 265 do. tamarinde, 500 do. koffij, *Paine, Stricker & Co.* 258 pic. gomelastiek, *J. F. van Leeuwen & Co.* 150 buffelhuiden, 35 kn. thee, 903 ℔ indigo, 45 pic. damar, 150 ps. koehuiden, *E. ten Brinck & Co.* 576 ps. koehuiden, 28 pic. notenmuscaat, *Hager & Schuurman.* 45750 ℔ thee, 1 kt. confituren, 1 do. Jap. goederen, *Tiedeman & van Kerchem.* 275 pic. tin, 1575 ℔ tabak, *N. I. Handelsbank.* 300 pic. rotting, *Agenten.* 100 ps. buffelhuiden, 6 kn. schildpad, *Arnold Bik.* 8 kn. gember, *Winsser, de Lange & Co.*

Te Cheribon geladen.

5002:25 pic. suiker, *Agenten.* 8 ks. confituren, *Roselje.*

Te Samarang geladen.

3000 pic. koffij, 1400 ps. koehuiden, 9 coll. confituren, 17 pic. suiker, 2 kn. gember, *Dorrepaal & Co.*

Berigt aan Zeevarenden.

De kommissie tot verbetering der Indische zeekaarten brengt ter kennis van belanghebbenden, dat door haar is uitgegeven en verkrijgbaar gesteld eene kaart van het Zuidelijk gedeelte der Chinesche zee, blad II.

Verponding over 1864.

De direkteur der middelen en domeinen herinnert belanghebbenden dat de belasting der verponding van de onroerende goederen door partikulieren bezeten in eigendom, over den tweedee termijn des loopenden jaars moet worden voldaan vóór den laatsten December aanstaande; zullende tot ontvangst daarvan, voor zooveel de residentie Batavia betreft, dagelijks, (met uitzondering van zon- en feestdagen) worden gevaceerd, ten kantore van den algemeenen ontvanger te Batavia.

Aangekomen Vreemdelingen.

MARINE HOTEL. Moreau, Dibbetz, Klompé, Weijo, de Goeijd, Adams, Nieuwkerk, van de Reede.— Deterding, van Cheribon. — Wierikx, van Passaroean.— Houduis, Sipp, van Samarang.

HOTEL DES INDES. J. J. A. van Dorp en 2 kinderen, van Nederland.— M. J. E. Halewijn en familie, H. M. Munnich, J. Mollies, Riesz en familie, van Samarang.— Nagtglas Versteeg, A. Hendriks, J. F. den Dekker, C. Preij, van Billiton.— A. Meuer, H. Katz, van Singkawang.— J. J. van den Biesen, van Batavia.

JAVA HOTEL. A. Si singh, B. J. Hart, van Samarang. — H. v. d. Woude, B. v. d. Palm, D. Zwanenburg, van Cheribon. — J. C. T. Lupke, N. Graafland, L. Hoefman, H. J. Coers en familie, van Rotterdam.— D. A. L. Berrettij, van Weltevreden.— Tollens van Buitenzorg.

Aangekomen Passagiers.

Van Soerabaija en Samarang, per *Singapore*, de heeren Mollier, de Groot, familie Wetters, Holtsberg, Houdius; Boulet, Sipp, Riesz en echtg., Berkett, Halewijn en familie, mej. Martherus, Z. M. troepen.

Van Singkawang, Pontianak en Billiton, per *Makassar*, de heeren Barnaart, Struick, Voskuil, van Megchelen, Steaels, de Buck, van der Sande, Warmelo, Preij, Kats, den Dekker, Hendriks, Z. M. troepen.

Van elk artikel in dit nummer voorkomende, en niet door anderen geteekend, stellen zich voor de wet als schrijvers bekend

BRUINING & WIJT.

Snelpersdruk, BRUINING & WIJT. Batavia.